

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásiért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

A Festetics-szobor leleplezési ünnepélye.

Néhai tolnai gróf Festetics György szobrának leleplezési ünnepélye I. évi június hó 8-án (vasárnap) fog végbemeni.

A tervbevett különvonat nem indul, mert az ünnepélyen résztvenni kívánó közönség legnagyobb része közvetlenül vidéki lakhelyéről utazik Keszthelyre. — A Budapestről leutazók a rendes gyorsvonattal (Déli pályaudvar), reggel 8 órakor indulnak.

Az ünnepély programja a „Köztelek” május hó 24-én megjelent számában volt közölve.

Akik az ünnepélyen részt venni kívánnak, sziveskedjenek ebbeli szándékukat legkésőbb június hó 4-ig az alólirott bizottságnál bejelenteni.

A Festetics-szobor-bizottság.

Felhívás az OMGE. t. tagjaihoz!

Egyesületünk tagjai a folyó évi tagdíjat és alapítványi kamatokat, daczára, hogy azok mindenkor márcziusban esedékesek, nem küldötték be; s ezáltal sok munkát és költséget okoznak az egyesületnek; felkérjük tagjainkat, hogy ugy folyó tartozásaikat, mint hátralékaikat (amelyről az évkönyv tagnévsora nyújt tájékoztatást) mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Igazgató.

Uzsora-értekezlet.

E hó 27-ik és 28-ik napján folyt le a Magyar Gazdaszövetség által egybehívott uzsoraankét, melyben résztvettek kiváló jogtudósok, kriminalisták, a bíróságok jelesei, ügyvédek és gyakorlati gazdák. Rendkívül illusztris közönség előtt indult meg tehát a mindvégig magas színvonalon mozgott vita, helyesebben az uzsorakérdésnek jogi és szociálpolitikai szempontból való tárgyalása; mert nézeteltérés abban nem volt, hogy az uzsorának minden nemét üldözni kell és javítandó uzsoratörvényünknek a kizsákmányoló ügyletek ellen általában érellyes állást kell foglalnia. Nem kevésbé becses az értekezlet azon része, melynek folyamán még a jogtudósok is a szociálpolitikai teendőik egész sorozatára mutattak rá a kis egzisztenciák védelmezése érdekében. Nem hozott ugyan az értekezlet konkrét határozatokat, mindazonáltal ritka értékű, tanúságos anyagot szolgáltatott azon törvényhozói és társadalmi körök számára, melyek az uzsora szülte bajok gyógyítására hivatottak. Az értekezlet lefolyását főbb vonásokban alább adjuk, ezt megelőzőleg gróf Károlyi Sándor magas szárnyalású elnöki megnyitóját következőkben ismertetjük.

Gróf Károlyi Sándor megnyitó-beszédeben következőket mondotta:

Láthatjuk, hogy a közigazdasági krízist, mely nálunk mindenfelé nyomasztólag hat, nagy adók, drága kamat, alacsony terményárak és rossz védvámok hozták létre. Ezt a helyzetet sokkal súlyosabbá tette az a körülmény, hogy régi középosztályunk elenyésztevel mindenféle

módokhoz nyultunk, hogy lehetővé tegyünk egy új középosztály mielőbbi megalakulását. Sokszor meg nem engedett eszközökkel is történt ez. A megkárosítottak bajaik orvoslására módot nem találtak, mert törvényeink sok tekintetben hiányosak, közigazgatásunk pedig sok esetben nem védte meg a gyengét az erősebbnek tulkapásai ellen.

Ily módon támadt azután az a szellem, melyet köznyelven viczinális szellemnek neveztek el s mely a műveltek közül sokakat tulkapásra ragadott, a nép között pedig sok bajnak lón kufforrásává.

A kiaknázásnak ezt a szellemét még jobban fokozza egyrészt a némely körökben elterjedt mohó nyereségvágy, másrészt pedig az a körülmény, hogy a megélhetésért való versenyben, ennek túlerdes volta miatt, az ethikai felfogás nívója bizonyos fokig szenvedet, süllyedt.

A középosztály egyrésze gyarló; a nép pedig gyenge és ellentállásra képtelen. A „laissez faire, laissez passer” politikája, a „hulljon a férgese” jelszó mellett nem szünhetik meg a nyomor, aminek bizonyossága, hogy a kényszervégrehajtások száma évről-évre növekszik s a ki-vándorlás terjedőben van.

A német császár mondása „kein pardon”, amelylyel a Kinába induló csapatait bucsuztatta és a „vae victis” tömörülve erőben nyerni és kérlelhetlenül kiaknázni a gyöngéket, adják a helyzet szignaturáját.

Az erőszak mellett a másik jellemvonás a nagy egyesülések létrejötte. A társulások, az érdekszövetkezések korszaka ez.

A JENNER-PASTEUR-FÉLE OLTÓANYAGOT SZÁLLITJA:

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Az anyagok a legjobb tudományos módszer szerint készülnek PERTIK PROFESSOR felügyelete alatt.

VÉDŐOLTÁSOK

LÉPFENE ELLEN.

Az anyag hónapokig eltartható.
BIZTOS VÉDELMEZ NYUIT.

Lovak, birkák, és szarvasmarháknak.

Egy birka oltása 12 fillér.

Egy ló vagy szarvasmarha oltása 24 fillér.

SERTÉSEK OLTÁSA

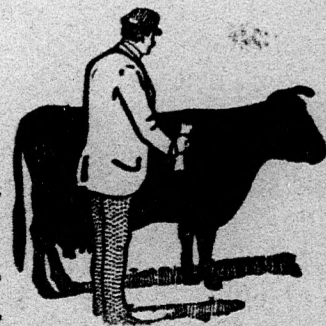
ORBÁNCZ ELLEN

RAPID-SZÉRUM:

az orbánczos fertőzésnek kitett sertéseket 1-2 óra alatt biztosan megmenti a veszélytől.

Egy sertés szérumos tartós ojtása 30 fillér.

A rendes Pasteur-féle ojtóanyag sertésenként 12 fillér.

A nálunk előrehaladottabb nyugati államokban már előbb fogjuk észlelhetni azt, hogy eltömörítés céljából miként szervezkednek majd mindazok az osztályok, amelyek a jelenben még szervezve nincsenek, de a tőkének és munkának szervezkedése mielőbb rákényszeríti majd ezeket hasonló szervezetek alakítására, hogy ily uton képesekké váljanak ellensúlyozni amazok hatalmát.

De a szervezkedések, a társadalmi érdekcsoportok és szövetkezések egyensúlya egymagában nem mentheti meg a szabadságot:

Az emberi társadalom nem állhat fenn, ha egyedül az egoizmus és individualizmus vezérli az egyest. Csakhamar kannibálok harca fog beállani, ha az együttlétet nem a méltányosság érzete fogja szabályozni, ha ez a társadalom felfogásából és az egyesek szívéből kivész.

Ahol nincs méltányosság s a társadalmi erők egymást nem ellensúlyozzák, ott előbb utóbb az államhatalomnak kell föllépnie s államszocialisztikus rendszabályokkal megvédeni azokat, akik önerejük-ből magukat megvédeni nem képesek.

A plutokratikus tultengés valószínűleg véget fog vetni a szabadságnak és előbb államszocializmusra, később pedig kollektívizmusra fog vezetni. Ezt a tultengést kell tehát megakadályozni a társadalmi szervezkedések és az etikai felfogás fejlesztése által.

De ettől még messze állunk. Azt látjuk, hogy a vezető társadalom bizonyos hangadóiban az üzérzsellelem s a kiaknázás ösztöne tulságosan kifejtett úgy, hogy beállott sokaknál a nép alsó rétegeivel való nemtörődés, a közérdek iránti közömbösség, amelynek hatása alatt az összetartozandósági érzet, az akapcsolat, amelynek vezető osztályainkat és népünket egybefűznie kellene, mindinkább lazul. Ebből pedig nagy bajok származhatnak.

Ha a nagy és igazságtalanul kirótt adókat, a magas kamatlábat, az alacsony terményárakat, a rossz vámvédelmet, a népre minden oldalról nehezedeő zsarolásokat, több védelmet nyújtó törvények és egy feladatainak jobban megfelelő közigazgatás hiányában ezentul sem fogjuk megakadályozni: akkor szomorú sors vár reánk. Azok tehát, kik a demokrácia jóvoltáért évekként elzött örömmel nézték a középbirtokos osztály pusztulását, mely az új közgazdasági rendbe beilleszkedni nem tudott, azok most már ne haladjanak többé előre a rombolás útján, mert ha mezőgazdáink, kisiparunk és munkásunk ereje fogy, ezzel egyuttal fogy az ország ereje is, mely csak a szaporodó birtokátíratások illetékéből nem élhet meg.

Meg kell szeretnünk a földet, a műhelyt s a munkát. Megélhetést kell az ezekben gyökeredző elemek számára biztosítani s akkor majd nem vész ki a hazafias szellem, a hazaszeretet s az áldozatkészség, amelyekre épp a jelenben, midőn homályos a látkör, sokkal nagyobb mérvben szükség van, mint

máskor, amikor tartós időközön át teljes zavartalan az ökonomikus és politikai láthatár.

A népet védje meg a társadalom, vagy ha ez nem arra való, védje a törvény és a közigazgatás.

Emellett persze fontos, hogy az emberekben az etikai érzetet is fölébresszük, a mivégből leginkább „suum cuique“ a méltányossági momentumnak kell szokásainkba bevésődnie. Másrészt a közigazgatási férfiak szellemének gondolkodásmódjának is át kell alakulnia, hogy a jog, törvény és igazság többé ne csak írott malaszt maradjon, hanem valahára testet öltjön.

S éppen az uzsora elleni harcz legalkalmasabb arra, hogy a közszellemet a méltányosság felé irányítsa annál is inkább, mert ez a felfogás alapja a keresztény morálnak.

Az uzsorát tehát a leghatározottabban üldözni kell mindenütt, ahol az jelentkezik. Üldözni kell szellemét és erkölcsét is, hogy a néphöz ujjal föltámadjon az államhatalom s a vezető társadalom iránti bizalom, a méltányosság szelleme pedig érvényesüljön s vele együtt terjedjen az az önérzet, mely a demokratikus állam erejét, hatalmát kell, hogy adja.

Emellett pedig a közszellem a méltányosságot írja föl zászlajára, az önvédelmet s az igazért való küzdelmet tanítsa, ami ha megtörténik, akkor meg lesz védve a gyöngye s igazságos korlátok között marad az erös.

A tanácskozmány lefolyása a következő volt:

Első nap.

Az értekezleten résztvettek: Gróf Dessewffy Aurél, örgróf Pallavicini Ede, gróf Zselénski Róbert, gróf Esterházy Miklós Móricz, Bujánovics Sándor, Sággy Gyula, Bartha Miklós, Földes Béla, Makfalvy Géza, Baross Károly, Bartók József, Kazy József, Emödy József, Ivánka Oszkár, Bernát István, Förster Aurél, Hammersberg Jenő korona-ügyész, Zsitvay Leó, Berczelly Jenő, Hammersberg László, Forster Géza, dr. Dömötör László, Buday Barna, Jeszenszky Pál, Balogh Elemér, Löherer Andor, Meskó Pál, Csillagh Gyula, Szentiványi Árpád, Potoszkay Béla, Balogh Jenő, Zórád István, Mihályi Péter, dr. Mihályi Flóris, dr. Issekutz Győző és az egyetemi tanári, az ügyvédi és bírói kar s a gazdátársadalom számos kiváló képviselője.

Gróf Károlyi Sándor valamivel három óra után mondta el megnyitó beszédét, mely az értekezlet célját, összehívásának indító motívumait ismertette. A politikai, gazdasági és társadalmi közállapotainkra is kiterjedő magasröptű konsziderációk természetesen nem tévesztették el a hatásukat az illusztris gyülekezetre. Gróf Károlyi Sándor fölkerlte Makfalvy Gézát elnökül, Bernát Istvánt az értekezlet jegyzőjéül, dr. Dömötör Lászlót pedig előadóul, a beérkezett jogi vélemények ismertetésére.

Makfalvy Géza rövid elnöki beszédet mondott. Az értekezlet célját — mondta — sokan sanda szemmel kísérik; összehívóit felekezeti és osztály-elfogultsággal fogják megvádolni, az akciót meggyanusítják, mint egyáltalán a Magyar Gazdaszövetség által kezdeményezett minden mozgalmat. Pedig hát a Gazdaszövetség nem üldöz sem osztályt, sem szövetkezetet, csak az uzsorának üzen hadat minden vonalon és minden alakjában. Nem lehet megvárni — mondta — míg a pol-

gári törvénykönyv munkálatai a törvényhozásban elkészülnek, s midőn a társadalom van hivatva kitűzni a javítás irányát, ezért kellett társadalmi uton kezdeményezni, kifejezést ad annak, hogy uzsora-törvényünk minden irányban módosításra szorul; szerinte nem elég az uzsora ellen a magánjogi elvek törvénybeigatása, de preventív intézkedésekre is szükség van. A Gazdaszövetség jelszava a gyengébbek istápolása, ez domborodik ki ebben az akcióban. Végül kérte a jelenlevőket, hogy különösen az uzsora etikai és szociális oldalára terjeszkedjenek ki.

Dr. Dömötör László előadó utalt arra, hogy a gazdasági egyesületek és a Magyar Gazdaszövetség az ország egyes vidékein a magyar nép fokozatos elszegényedését tapasztalják. Az elszegényedés első oka a mezőgazdasági válság, a másik nagy oka a vidék gazdasági életének mai szervezete. A vidék számtalan östermelésével szemben áll a pénzgazdálkodás minden furfangja. Részletesen kritizálja a királyi táblának és a Kuriának a gabonauzsora-perekben tett téves kijelentéseit és kifejtette, hogy a téves és káros joggyakorlatnak oka az, hogy a Kuria tévesen magyarázta az uzsora-törvényt és kimondotta, hogy a gabonaelővétel nem hitelezési ügylet, holott előadó véleménye szerint, melyet Zsögöd Benő tanulmánya is megerősít, a gabonaelővételek klasszikusan hitelezési ügyletek, mint amelyekben a vevő a vételárat előre adja, „hitelezi“. A kérdésnek ilyen kétséges és visszás állásában a M. Gazdaszövetség a legkiválóbb magyar civilistákhoz és büntető jogászokhoz fordult véleményért és javaslatért a teendőkről, Kunz Jenő, Sággy Gyula, Kralik Lajos, Balogh Jenő, Issekutz Győző, sőt Zsögöd Benő is, kiknek jogvéleményét előadó külön-külön ismertette és méltatta, egyként elismerik, hogy az uzsorát, jelentkező ez bármily ügylet formájában, tehát az áruuzsorát is büntetni kell.

„Az uzsoráról és káros hitelügyletekről szóló 1883. évi XXV. t.-cz., úgy ahogy azt bíróságaink értelmezik és alkalmazzák, az uzsorának a gazdasági élet minden terén mutatkozó üzelmei megakadályozására és megtorlására elégtelen. Minthogy pedig jogrendszerünk ezen hiányának pótlásával az általános polgári törvénykönyv törvényerőre emelkedéseig, illetve életbeléptetéseig várni veszedelmes volna és mert az uzsora, mint a különböző korszakok változó felfogásának alávetett s egyszerre magánjogi és büntetőjogi következményekkel járó jelenség törvényteahnikai szempontból is inkább egy külön törvény által szabályozandó, az idézett 1883. évi XXV. t.-cz. sürgős kiegészítésre szorul a végből, hogy benne az uzsora egyéb fajainak, vagyis minden uzsorás szerződésnek magánjogi és büntetőjogi következményei megállapíttassanak.

Ha pedig a hiteluzsorának az 1. §-ban körülírt fogalmát meghagyjuk, felveendő a törvénybe ama rendelkezés, hogy „az uzsora vétségét követi el és az 1. §-ban megállapított büntetéssel sújtandó az is, aki más mint az 1. §-ban meghatározott jogügylettel a másik fél szorultságát, könnyelműségét vagy tapasztalatlanságát felhasználva, magának vagy harmadiknak oly vagyoni előny szolgáltatását köti ki vagy nyújtotta, amely az ellenszolgáltatás értékét az eset körülményeihez képest aránytalanul meghaladja.“

„Hasonlóképpen büntetendő az, aki másnak szorultságát, könnyelműségét vagy tapasztalatlanságát tőzsdejáték által tervszerűleg kizsákmányolja.“

Az uzsorátörvényben előírt szabadságvesztési büntetések szaporítandók, továbbá a pénzbüntetések maximumát legalább is 30,000 koronára kell felemleni.

A pénzbüntetésen felül minden mellékbüntetés az összes uzsorás cselekményekre nézve előírandó volna: a hivatal-

ai a törvény-
n a társadalom
s irányát, ezért
nyezni, kifejezést
ényünk minden
szerinte nem elég
elvek törvénybe-
ésekre is szükség
ra a gyengébbek
ben az akciót
t, hogy különö-
ális oldalára ter-

őadó utalt arra,
és a Magyar
yese vidékein a
nyedését tapaszt-
oka a mező-
y oka a vidék
vezete. A vidék
ben áll a pénz-
ja. Részletesen
és a Kuriának
ett téves kije-
téves és káros
y a Kuria téves
törvényt és ki-
tel nem hitele-
leménye szerint,
ya is megerősít,
a hitelezési ügy-
a vételárat előre
ilyen kétséges és
szövetség a leg-
és büntető jogá-
s javaslatért a
y Gyula, Kralik
yöz, sőt Zsögöd
előadó külön-
gyként elismerik,
ez bármily ügy-
uzsorat is bün-

s hitelügyletekről
gy ahogy azt
alkalmazzák, az
t minden terén
adályozására
ahogy pedig jog-
k pótlásával az
y törvényerőre
éptetései várni
az uszora, mint
zó felfogásának
jogi és büntető-
elenség törvény-
nkámb egy külön
az idézett 1883.
zítésre szorult a
egyéb fajainak,
ödésnek magán-
ezményei meg-

nak az 1. §-ban
k. felveendő a
hogy „az uszora
§-ban megállá-
az is, aki más
zott jogügylettel
elműségét vagy
álva, magának
oni előny szol-
jtatta, amely az
et körülményei-
haladja.”

ndő az, aki más-
gét vagy tapaszt-
tal tervszerűleg

őirt szabadság-
ndók, továbbá a
galább is 30,000

al minden mel-
brás cselekmé-
na: a hivatal-

vesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése, valamint a bíróság feljogosítandó arra, hogy a tettest azon ipar vagy foglalkozástól eltilthassa, amelynek gyakorlása közben az uszoras cselekményt elkövette.

Kiegészítendő a törvény azon rendelkezéssel, hogy a bíróság a magyar honost azon törvényszék területéről, ahol az uszorat elkövette, a külföldit pedig a magyar állam egész területéről kiutasíthatja s a visszatéréstől mindenkorra, vagy határozott időre eltilthassa.

Az uszoras ügyletek magánjogi következményeinek megállapítására pedig fel kell venni a törvénybe azon rendelkezést, hogy „minden uszoras szerződés semmis” vagyis semmis minden oly jogügylet, mely által az egyik fél a másik fél tapasztalatlanságának, könnyelműségének, vagy szorult helyzetének felhasználásával a saját szolgáltatásának értékét tulságos mérvben meghaladó ellen-szolgáltatást köt ki.

Végül ki kell mondania a törvénynek, hogy az uszora ugy a magánjogi semmisség, mint a büntetendőség szempontjából a bíróságok, illetve a többi hatóságok által hivatalból észlelendő és üldözendő.” (Helyeslés.)

Hammersberg Jenő koronaügyész azt tartja, hogy az uszoratörvény módosítására annyi anyag van már összehozva az eddigi munkálatokban, hogy meglehet konstruálni a konkrét javaslatokat.

Ezután olvasta föl jogi szakvéleményét, mely mindenekelőtt védelmébe vette a bíróságokat. Addig, míg annyi törvény köti a bírák kezét, nem hozhatnak más ítéleteket, mint amilyeneket hoztak eddigelé. Ezért hát cselekvési szabadságot kell adni a bírának. Magának a Gazdaszövetség mozgalmanak czélja a gyengék védelme nemcsak a fizikai erőszak, de a szellemi tulerő, a körmönfontság esapdái ellen is. Ő azal szemben az uszora föltétlen üldözését kívánta minden esetben, nemcsak akkor, ha az illető üzlet- és iparszerien üzi. A pénzbüntetés föl-emelését ellenezte. Az uszoras urak, ugymond, kellő respektussal viseltetnek a most kiszabható pénzbüntetés iránt is, ezt tehát nem emelni kell, hanem alkalmazását kell kiterjeszteni. Végül a tőzsdebiróság hatáskörének oly esetekre korlátozását kívánta, amelyek mind a két félre kereskedelmi ügyeletet képeznek.

Gróf Károlyi Sándor fölszólítására ezután a különböző uszora-típusokat ismertették a vidékenként megválasztott előadók.

Dr. Mihályi Flóris ügyvéd a máramaros-megyei hirhedi uszorasok üzemeiről közölt sikerült fölvételeket. Ezek az urak, akik tudvalevőleg sokféle változatban fosztják ki áldozataikat, gondoskodtak ezuttal arról, hogy ki ne merüljön a hallgatóság figyelme. Legnagyobb hatást akkor ért el dr. Mihályi, mikor a végrehajtási törvény hirhedi paragrafusába kapaszkodó birtokuzsorat ismertette. Hivatkozott a „Hazánk”-ra is, melynek közleményei a máramaros-megyei állapotokat országos szenzációvá tették. Dr. Mihályi előadását lelkesen megtapsolták.

Betegh Imre szerint az erdélyi vidékeken áruuszora eddig nem létezett, de most már mutatkozik. A föld- és áruuszora 1898-ig virágzott, mikor a megyében a hivatalból való üldözés lett kimondva. Szóló szerette volna hallani, hogy országos átlagban hány uszora-perben hoztak eddig marasztaló ítéletet. Fölhoz eseteiket arra nézve, hogy maga az alsóbb néposztály is helylyel-helylyel uszoraszkodik; nehöl az egyházi magtáraknál divó eljárásban is vannak uszoratüntetek.

Poroszkay Béla vidéken Torontálmegyében és a Délvidéken azóta jelentkezik a gabona-uzsora, mióta a gabona-uzsora ellen a feljelentések megtétettek. Szóló szintén hatálytalannak tartja a mostani törvényt, mely kiegészítésre szorul. A gabonaelővételeket egyes kereskedők uszoraszkodók adására fölhasználhatták, de

általában az említett üzletek kifogás alá nem eshető adásvételek voltak.

A említett délvidéki mozgalom következtében Schwarzer és König, Schlesinger és Pollakovits stb. nagy gabonakereskedők visszahúzódtak s helyükbe léptek a falusi Khonok, Löblich, akik létrehozták a valódi gabonauszorát. Szerinte az uszoratörvény kiegészítésénél meg kellene hallgatni a kereskedelmi körök véleményét is. Az uszora megszüntetése szerinte nem jogpolitikai, hanem gazdasági kérdés, melyet csak a szövetségi ügy fejlesztésével érhetünk el. Alapítsunk minél több hitel, fogyasztási és értékesítő szövetséget, a gazdaközönség tegye meg a köteleességét e téren is.

Berczely Jenő kassai táblaelnök szintén a galicziai bevándorlottak művészetéből mutatott be képeket, amelyek a vezetése alatt álló tábla praksisában ismerkedett meg. Vázolta a szarvasmarhauszorat, amelynek perzentjét kiszámítani nem lehet. Szerinte az uszora büntethetősége minden kétoldalú szerződésre ki volna terjesztendő, az uszoratörvényvel párhuzamosan meg volna változtatandó a végrehajtási törvény, végül pedig minél előbb követeli a korrekтивumokat.

Vázolja a felvidéki megyékben a különböző uszorafajokat, hol főként Galicziából bevándorolt elemek üzik az uszorat, ezek a lelkiismeretlen, munkát kerülő emberek, kik minden meg nem engedett eszközt felhasználnak, hogy a falut tönkre juttassák. Gömör, Bereg, Szepes vármegyék területén az uszoramaton kívül napszámos munkát is teljesít a nép s az uszoranak legelterjedtebb módja, hogy a kötelezvényt jóval nagyobb összegre állítják ki, ez az oka a felvidéki kivándorlásnak főképen. Elterjedt faja az uszoranak, hogy a számolni nem tudó néppel felévre, hónapokra, sőt hetekre fizetetik a kamatot. Vázolja ezután a marhauszora, az uszoras tehenet vásárol a népnek, átadja nagy váltó mellett s néhány év múlva a tehenek szaporulatával vásárra viteti, hol az uszoras jóembereiből odaállított vevők leszorítják az árat s az uszoras neki megy a parasztnak, hogy miért adta el olyan potom áron az állatokat; az elszámolás után még a paraszt marad adós az uszorasnak. Szóló a végrehajtási törvény 156. §-ban foglalt intézkedéseket, melyek az ingatlan-elárverezésre vonatkoznak, nem nevezheti az uszora egyik válfajának.

Kutas Bálint: Török-Szent-Miklós községből jött ide, melynek 23 ezer lakosának viszonya alkalmazható az egész Alföldre. Mint lelkész a szegények és árvák ügyével is foglalkozik, másrészt fogyasztási szövetségeket alakított s így felekezeti különbség nélkül az alsóbb néposztály bizalma feléje fordul, az arató munkások ügyével is foglalkozik, tehát tiszta képet tárhat fel az alsóbb néposztály viszonyairól, mely szóló vidékén az ő zsidójának siratni való rabszolgája, mert az a jó magyar nép elhagyatottságában kimondhatatlan hálát érez aziránt, akik őt még uszoraszkodókkal is segíti. Ez a nép örökös rabságban van, a kerete javarészt a gyermekek szájából az ő rabságban tartó szatócsoknak hordja. Határunkban 8 ezer hold föld van buzatermés s a szegény nép nem ehet buzakenyeret, mert ami terem neki, vagy amit rész gyanánt kap, a szatócsoknak hordja. A szegény nép a kapott árúhitelért 15—20%-kal többet ad vissza, mert mikor terménye van többet fizet, egy-két cső kukoriczára nem néz. Vázolja szóló, hogy a szatócsok kikötik, hogy a folyó árnál 4 koronával olcsóbban köteles a szegény nép szállítani és átadni terményét, sőt ingyen végezi a terménytisztítást és a fuvarozást is. Szóló tanácskozáásra hívta a szegény népet össze, hogy diktálják be, hogy mivel tartoznak a szatócsoknak, milyen a gazdasági helyzete ennek a népnek s nem mert egyszem eljönni, mert félt, hogy másnap a bakatell-bíróhoz kell mennie. Szövetkezetekkel most még nem tudunk segíteni e népen, mert le van kötve, szóló környékén van egy kifejezés, melyet a magyar nyelvőr nem ismer: „Leeszszük

magunkat a zsidónál”. Ez oly keserves szó, amelynél ijesztőbbet Európának semmi nyelve nem ismer. Részletesen vázolja ezután vidékén divó terményáru- és pénz-uzsora különböző válfajait, melyek erkölcsi degenerációjára vezetnek a népnek. De maga a nép is uszoraszkodik; kanászok és részesmunkások májusban kiadják a mázsányi buzafeleslegüket és aratáskor egy vékával kérnek érte többet.

Zsitvay Leó, a budapesti büntetőtörvényszék elnöke ismertette a részletfizetésekkel üzött uszorat, amelynél kikötik, hogy míg a részletek ki nincsenek fizetve, a tárgy az eladó tulajdona. Ebből az uszorafajtából számtalan büntetőpör származik. A törvény alkalmas lett volna igen sok uszorafaj üldözésére, de a judikatura ferde irányban fejlődött. Rámutat a lélektani indokokra, amelyek szinte lehetetlenné teszik az uszora üldözését s erre érdekes adatokat sorolt föl. Budapesten például harmadfél év alatt 37 uszora-pör ment föl az ítéletig. Maguk a sértett felek könyörgik ki a beszűntetést. Az intelligens osztály alszeméremből, a helyi hatóság iránt való bizalmatlanságból nem él indítványozási jogával. Javasolta, hogy a gazdaszövetség Sággy Gyula véleménye értelmében a polgári uton keresse az orvoslást. Feltétlenül ki kell mondania azon jogügyletek semmisségét, amelyeknél uszora mutatkozik, az üzletszerű uszorat pedig kérhetlenül üldözni kell. Végül megemlékezett a váltóforgalomról, különösen az ugynevezett paraszváltókról, amelyek még nagyobb veszedelmet jelentenek, ha a járásbiróságok is fölruháztatnak váltóbirósági hatáskörrel. A mai uszoratörvényvel ezen hatásköri kiterjesztés meg nem engedhető.

Angyal Dezső rövid felszólalása után Makfalvay Géza elnök 8 óraker a folytatólagos tanácskozást szerdán délelőtti 10 órára tűzte ki.

A második nap.

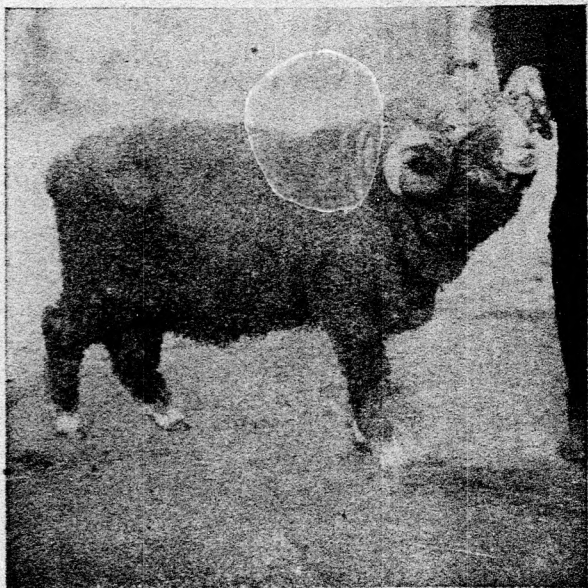
Az anket második napján 10 óraker nyitotta meg a tanácskozást Makfalvay Géza elnök.

Sággy Gyula a vita első szónoka a gépvásárlásoknál üzött visszaélésekről szólott. Ezeket az uszora egyik típusának tartja. Konkrét eseteket sorol fel, amelyeknél mindig az a tanúság maradt, hogy a meglévő törvény a visszaélések meggátolására elégtelen. Magáévátette Hammersberg Jenőnek a tőzsdebiróságra vonatkozó nézetét, ugyszintén Zsitvay Leó véleményét, hogy a sporadikus uszoraesetek ellen polgári uton keresendő orvoslás, csak az iparszerűleg üzött uszora ellen kell büntető uton eljárni. A sürgős orvoslást szükségesnek tartja, de nem szabad az újabb intézkedésnél a külföldet utánoznunk. Többet kell tenni, mint a külföld tett, csak azt kell átvenni, ami ott jónak bizonyult, számolni kell azonban az ellenáramlattal is.

Dr. Csillagh Gyula utalt az OMGE.-ben a polgári törvénykönyv-tervezet tárgyalásakor elfoglalt álláspontjára, amely megegyezik az előadók kifejtett nézetével, miszerint a dologi és a hiteluszora ellen még a polgári törvénykönyv életbeléptetése előtt kell törvényhozási uton tenni. Az áruuszora eseteihez kívánja sorolni az utazó kereskedelem visszaéléseit. Az uszora mérveit mutatják a gabonaelővételi ügyletek is, amelyeknél ki kellene mondania, hogy a gazdát többre mint saját termésének szállítására kötelezni nem lehet. Az uszoranak hivatalból való üldözését helyesnek tartja. Sürgeti azonkívül gazdasági tanács létesítését, amelynek feladata volna az uszoraesetekben véleménynyújtani.

Doleschall Alfréd a külföldi törvényhozásnak az uszóra vonatkozó intézkedéseit ismertette. A magyar törvényt nem tartja kielégítőnek már csak azért sem, mert csak a hiteluszora ellen intézkedik és mert büntető rendelkezései nem elég szigoruak; egységes és speciális törvényt kíván, ugy, amint azt Zsitvay Leó kijelentette, büntető uton való eljárás

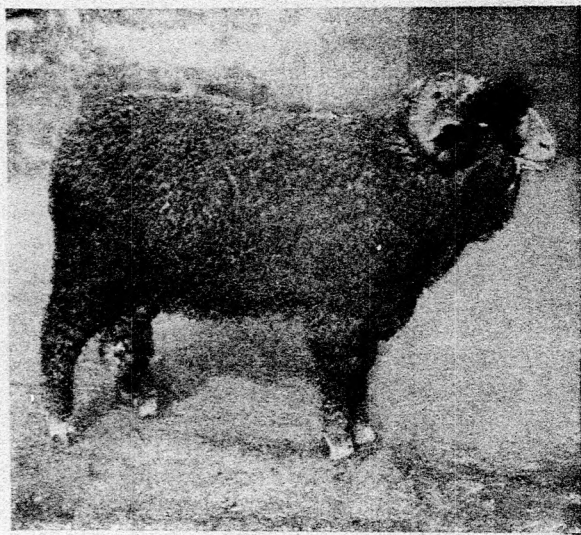
azonban nem feltétlen kell az uzsoraeseteknek üzletszerűsége. A kérdésnek büntető jogi részét illetőleg Zsögöd Benő álláspontján van, ezért a mai törvény büntetőjogi részét több szempontból meg kell változtatni. Az uzsorát minden

65. ábra. Gróf Károlyi László, I. kosdíjat nyert finom gyapjas merinó kosa.

66. ábra. Gróf Berchtold Lipótné, I. anyadíjat nyert finom gyapjas merinó anyajuh.

67. ábra. Gróf Herberstein Alfréd, I. kosdíjat nyert fésűs gyapjas kosa.

vonalon hivatalból kell üldözni. (Helyeslés.) Az eljárási módra a francia törvény álláspontját fogadja el. Az uzsoraeseteket — a mai törvénytől eltérőleg, — úgy mint a vagyon elleni

bünteteket kell minősíteni, nem mint a mai törvény teszi, amely csupán uzsoravétséget ismer.

Szigorítani kell a pénz és egyéb büntetéseket is. Idegen honos uzsorások kitiltását helyesli, ugyancsak az előadói javaslatnak magyar honosságára vonatkozó részét. Végül az uzsoraitételeknek hírlapi közétételét ajánlja. (Élénk tetszés.)

Bernát István a tanácskozásból azt látja, hogy a felszólalók a praesentiv intézkedésekre kevés súlyt helyeztek, ezért ajánlja az értekezlet figyelmébe, hogy fogadja el e részben a Gazdaszövetség régebbi álláspontját, amely e keletindiai uzsoratörvény mintájára kért intézkedést a kormánytól. (Helyeslés.) Felolvasta ezután Gidofavay István kolozsvári kir. közjegyző irásban beterjesztett véleményét, amely az erdélyi ismertebb uzsoratypusokat, a pénzintézetek visszaéléseit ismerteti, a gépvásárlásoknál, a napszámmunkával üzött uzsorát, a gabona-uzsora egyes fajtáit, amelyek alapján az uzsora-törvény módosítását sürgős szükségnek tartja. Dr. Dömötör László előadó tette meg ezután észrevételeit az egyes felszólalásokra, konstatálva, hogy a felszólalások legnagyobb részben megegyeztek az előterjesztett szakvéleményével az erre felkért jogtudósoknak. A legfontosabb kérdésekben pedig egyhangú nézetnyilvánítással találkozott az értekezlet.

Makfalvay Géza elnök összefoglalva a tárgyalások eredményét, a tárgyalás részletes ségére való tekintettel nem provokál határozatot, hanem az ankét anyagát átteszi a Magyar Gazdaszövetséghez megfelelő intézkedés végett. Köszönétet tolmácsolja gróf Károlyi Sándornak, hogy módot nyújtott a kérdés felszínre hozatalára (hosszas éljenzés és taps), ezzel a tárgyalásokat berekeszti. Sághy Gyula indítványára Makfalvay elnöknek is köszönetet szavazott az ankét.

Gróf Károlyi Sándor kijelenti, hogy a Gazdaszövetség átteszi a becses anyagot az igazságügyminiszterhez, abban a biztos reményben, hogy ott értékelni fogják. A feladat ugyanis sürgős s hiszi, hogy az uzsoratörvény a most megásott mederben létrejön, csakugyan lesz védelme a gyengébbnek a kizsákmányolás ellen. Hangsúlyozza, hogy ehhez a védelemnek hatásos voltához nagyban hozzájárult ez a tanácskozás, amely jobb irányba vezette a közvéleményt. (Hosszas éljenzés.)

Bernát István, a Gazdaszövetség igazgatója bejelenti, hogy György Endre, a földmívelési miniszter angolországi szaktudósítója be fogja küldeni jelentését az új angol uzsora-törvény hatásáról.

Az ülés 1 órakor véget ért.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

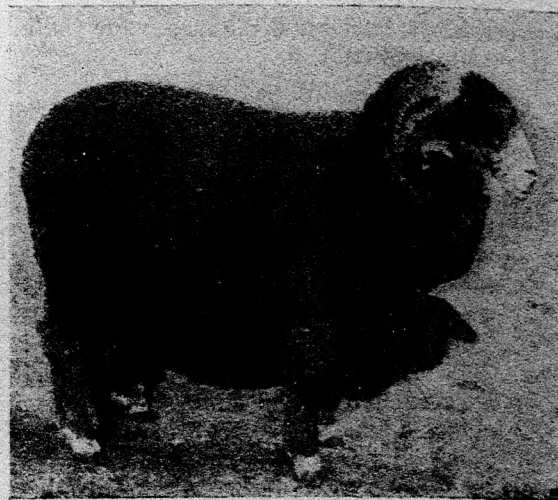
A XIX. tenyészállatvásár díjnyertes állatai.

Lapunk 39-ik számában a XIX. tenyészállatvásáron díjazott állatok egy részének fényképeit már bemutattuk, e számunkban a finom gyapjas merinó- és fésűs-gyapjas juhokat, továbbá a hazai kondor- és külföldi yorkshiresertések fényképeit mutatjuk be Erdélyi cs. és kir. udv. fényképész felvételei nyomán. A finom gyapjas merinójuhok csoportjában az I. kosdíjat 200 koronát gróf Károlyi László (65. ábra) kosa, az I. anyadíjat, 100 koronát gr. Berchtold Lipótné (66. ábra) anyajuhja nyerte el.

A fésűs-gyapjas juhok csoportjában az Ia. kosdíjat, 100 koronát, gróf Herberstein Alfréd (67. ábra) kosa, az Ib. kosdíjat, 70 koronát Skublics örökösök (68. ábra) kosa és az I.

anyadíjat, 80 koronát a keszthelyi m. királyi gazdasági tanintézet (69. ábra) anyajuhja nyerte el.

A hazai kondorsertések csoportjában az I. kandíjat 150 koronát a Kornstein testvérek (72., 74. ábra) kollekcziója, a II. kandíjat, 100 koronát Résa József (70., 71. ábra) kollekcziója nyerte el.

68. ábra. Skublics örökösök I. b. kosdíjat nyert fésűs gyapjas kosa.

A külföldi fajták csoportjában az I. kandíjat, 100 koronát Pfaff György yorkshire (73. ábra) kollekcziója nyerte el.

SZÓLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Csiperkegomba-termesztés.

T. J. ur a következő kérdést intézte szerkesztőségünkhöz:

Egy igen nagy és jó pincze áll rendelkezésemre, hol gombatelepet óhajtanék létesíteni. Kérem tudatni, hogy mily gombát termesztsek és hogy készítsem a telepet?

Pinczében csakis a csiperke- vagy csiperkegomba (Champignon de couche, Agaviens campestris L.) termesztethető sikerrel. Nincs, ugyszólva, nagyobb város, melynek környékén ne természetesen ezt az izletes és tápláló gombát, mégis Páris környékén, hol egy egész külön osztálya a kertészeknek foglalkozik ennek termesztésével, üzik a legkiterjedtebb mértékben, mit az is mutat, hogy az ott termesztett csiperke-

69. ábra. A keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézet I. anyadíjat nyert fésűs gyapjas anyajuhja.

gomba értéke megközelíti a 18 millió frankot. A csiperkegomba különben nálunk tavasszal és ősszel legelőkön, réteken, erdőtisztásokon vagyis mindazon helyeken, ahol lovak,

szamarak vagy öszvérek trágyája elbullott, vadon is előfordul és eszerint a csiperkegomba alakja és színe is eltéréseket mutat és pedig annyira, hogy ezeket külön változatokként kell elfogadnunk, amint ezt a növénytan tényleg meg is teszi. Eme változatok közül a *mezei csiperkegalóca* (*Agaviens campestris* L.) a legértékesebb, amelyet éppen emiatt mesterségesen termesztnek.

Egészben véve a csiperkegomba termesztése nem nehéz és mégis, különösen a kezdőknek, nagyon ritkán sikerül; mert ha az alább felsorolandó szabályokat pontosan betartja is: sok olyan aprólékos megfigyelésre van szükség, amelyre csak a tapasztalás vezet reá a természetet, amennyiben ezek ugyszóval vidékenként módosulnak. Éppen emiatt a kezdőknek nem szabad türelmét az első egy-két balsikerű kísérlet után elveszíteni, hanem kutatni az okot vagy okokat és az ismételt kísérletnél ezeket mellőzni.

Ezek előrebocsátása után vegyük sorrendbe a csiperke-termesztés szabályait, amelyek rövidre fogva a következők:

1. Csiperkegomba-termesztésre minden olyan helyiség felhasználható, amelyikben a hő állandóan 14—16 C. foknyi meleg; benne a levegő tiszta, nem dohos, nem légvonatos, mindamellett könnyen szellőztethető és sem tulszáraz, sem tulnedves, nem penészes, homályos, sőt ha sötét, az sem baj. Ha tehát kérdéstevő pinczéje a most részletezett feltételeknek megfelel, úgy nagyon természetesen csiperkegomba-termesztésre felhasználható.

2. A csiperkegomba tiszta lótrágyákon tenyészik. E végből száraz takarmányt, tehát szénát, még jobb ha zab- vagy árpaszalmát és zabot fogyasztó lovak trágyája használja fel e célra. És itt sietek mindjárt megjegyezni, hogy olyan lovak trágyája, amelyek mint itt a fővárosi fűvárosoknál szokásban van, korpás-szecs-kás-zabot fogyasztanak, savanyított, vagy zöldtakarmányt esznek, éppen úgy nem használható, mint ama lónak trágyája sem, amelyek alomszalmájá karbolsavval „fluidumok”-kal és hasonlókkal van szaturálva, mert ezekben a csiperke nem tenyészik.

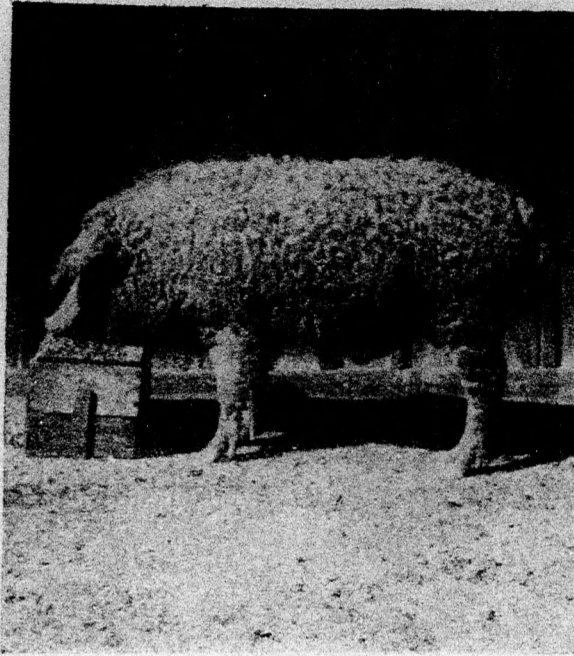
Mentől tovább maradhat a trágya a lovak alatt és mentül jobban telülhet vizelettel, annál sikeresebbé válik az a csiperke tenyésztése. Éppen úgy kívánatos az is, hogy a szükséges mennyiségű trágya egy időben legyen összegyűjtendő, hogy az egyenletesen és egyidőben végezhesse erjedését. A trágyából, amennyire lehetséges, eltávolítjuk a szalmásrészeket és a tiszta ürüléket valamely száraz helyen összehalmozzuk egy méter széles és ugyanolyan magas ellapított tetejű halmokba, miközben a nagyobb részeket gondosan szétrázzuk, hogy csomók ne maradjanak és egyenletesen megtapossuk, hogy hézagok között ne maradjanak. Ha e művelet közben azt tapasztaljuk, hogy a trágya száraz volna, úgy trágyaleves vízzel gyengén megnedvesítjük és azután rakjuk halomba, miközben rétegenként szinte gyengén megtapossuk. Nyolcz-tíz nap eltelté után a csiperkegombatermesztéshez szánt trágyahalmot átrakjuk olyanformán, hogy az eddig a széleken volt és így kevésbé átért trágya a halom közepébe, ennek helyére pedig a közepén volt és így jobban átért kerüljön. Átrakás közben, ha szükséges, ismét megnedvesítjük, hogy erjedése egyenletes lefolyású legyen.

Az átrakást 8—10 napi időközökben még kétszer-háromszor megismételjük. Mintegy négy hét után megfelelő előkészítés után, a megfelelő előkészítés mellett a trágya elveszíti erős ammonia szagát; laza, könnyű, világos-barna tömeggé érett; langyosan meleg és a kéz közé szoritva levét nem ereszt, de darabokra sem hullik szét, vagyis némileg nyirkos anélkül, hogy nedves vagy száraz lenne.

3. Midőn a trágya így elő van készítve, akkor beviszük az a csiperke-telep készítésére szánt helyiségbe s ott a fal mentén, a közepén, szóval mindama helyeken, ahol 34—40 cm. magas és valamelyest szélesebb, lapos-, félíves-

vagy ferde alaku halmok készíthetők, elterítjük a trágyát, miközben a trágyavillával egyenletesen lepaskoljuk, hogy hézagok között

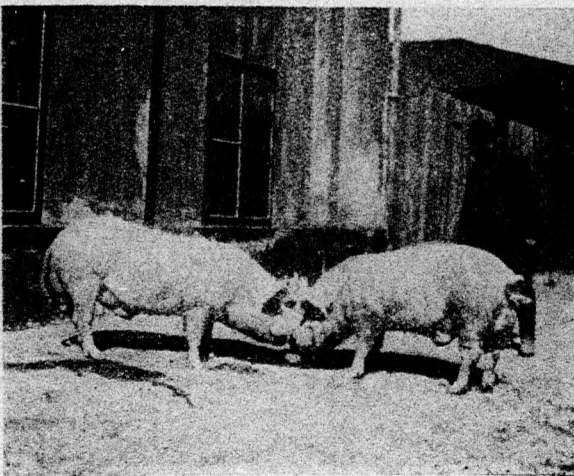
helyezése után, rövid szalmastrágyával mintegy 5 cm. vastagon vagy szalmagyékénnyel beborítjuk a halmokat, hogy a trágya ismét át-

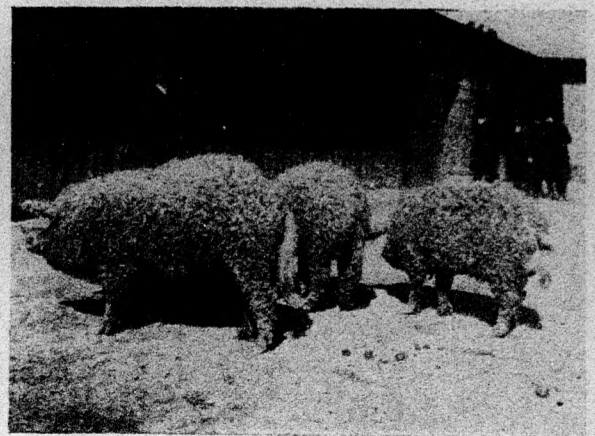
70. és 71. ábra. Rósa József II. kandiát nyert (hazai kondor) kollekcziójából.

72. ábra. Kornstein testvérék I. kandiát nyert (hazai kondor) kollekcziójából.

73. ábra. Pfeff György I. kandiát nyert (Yorkshire) kollekcziójából.

74. ábra. Kornstein testvérek I. kandiát nyert (hazai kondor) kollekcziójából.

nem maradjanak, mert ha a trágyában valamely penész-gomba lép fel, abban a csiperke-gomba nem tenyészik. A trágya illetékepen való el-

melegedjék. Kikövezett helyiségekben ajánlatos a burkolat fölé 6 cm. vastagon földréteget borítani és a trágyát erre teríteni. Ha a trágya

átmelegedése bekövetkezett, akkor ellátjuk azokat a csiperke-gomba csiráival, vagy mint a gombatenyésztők mondják: *meg-töltjük a halmokat*. A csiperkegomba csirái, tulajdonképen *myceliumjai vagy telepei* laza, vagy tömött állapotban magkereskedésekben, csiperke-gombatermesztőktől szerezhetők be, vagy réteken, legelőkön, hol csiperkegombák jelentkeznek, gyűjthetők meg. Könnyen felismerhetők arról, hogy a felosztásnak indult trágya: keresztül-kasul át van szöve fehér pókhálószerű fonalakkal. Ha az ilyen friss, vagyis némileg nyirkos telepet megszagoljuk: a csiperke-gomba kellemes illata érezhető rajta. Ezt azonnal felhasználhatjuk, de száraz, szellős helyen 6—8 hónapig életképes állapotban későbbi használatra el is tartható.

4. Midőn az egyik vagy másik helyről a csiperkegomba csiráit beszereztük, a takaróul szolgáló anyagot félretéve 20—25 cm. távolságra — hármaskötésben — készítünk diónagyságu gödröskéket és ezeket kitöltjük a gombacsirákkal, mire följük helyezzük a gödröskéből kiemelt trágját. Lehet a töltést ugyis végezni, hogy a kijelölt helyeken a trágját felemeljük és az úgy támadt üregbe téve a csiperke csiráit, a trágját visszahelyezzük. Ezek után lenyomkodjuk és elegyengetjük az egész telepet, ha szükséges, langyos vízzel meg is permetezzük, újra behorítjuk a takaró anyaggal és néhány napig állni hagyjuk.

5. Ha a helyiség megfelelő, szintegy a trágya és a gombacsira is, akkor a gomba myceliumai életre kelve elkezdnek terjeszkedni és behálózják fehér fonalaikkal az egész trágyahalmot.

Ekkor eltávolítjuk a felső anyagot és laza réti földet, vagy tiszta homokot borítunk a trágjára mintegy 2—3 cm. vastagon: ezt langyos vízzel megpermetezzük, mire nemsokára jelentkezni fognak a kis gombák, amelyeket addig hagyunk fejlődni, amíg egy bizonyos nagyságot el nem értek, de a tönköt (szárát) és a gomba kalapját összetartó hártya még fel nem repedt.

A kifejlődött gombákat úgy szedjük meg, hogy jobb kezünkbe fogva óvatosan becsavarjuk, hogy a tövében lévő apró gombák meg ne sérüljenek. Szedés után az apró mélyedéseket földdel kitöltjük, az ágyat langyos vízzel megpermetezzük, mire másnapra ismét kerül egy bizonyos mennyiségű szedhető gomba. Egy ilyen telep 3—4 héten folyton ontja a gombát, mire aztán kimerül, miért is, ha állandóan kívánnak csiperke-gombát szedni, minden 3—4 héten egy-egy új telepet kell készíteni.

6. Ha a trágya előkészítésétől számítva 6 hét alatt gombák nem jelentkeznek és a trágya elveszítette melegét, akkor a természet nem sikerült. Alkalmatlan a helyiség; rossz a trágya vagy életképtelen a gomba-csira, szóval: utána kell alaposan nézni, hogy a nem sikerülés okát, vagy néha okait megállapíthassuk és ha ezeket megtaláltuk, elhárítsuk, mire az egész miveletet újból kezdjük; mert az elmondottak pontos betartása mellett, kellő körültekintéssel és kitartással, amelyet később saját tapasztalataink is támogatni fognak, a természetnek utójára is sikerülni kell! Ha aztán már egyszer sikerült gombát provokálnunk és eközben minden mozzanatot jól megfigyeltünk, akkor igazat fog nekem adni minden gombatermesztő, hogy ez egészben véve egyszerű és könnyű vállalkozás.

7. Végül még csak azt kívánom az elmondottakhoz csatolni, hogy a csiperke-gombának szinte vannak állati és növényi ellenségei, amelyek nem egészen alkalmas helyiségekben vagy a rosszul kezelt trágjában szoktak jelentkezni, ezekre tehát állandóan vigyázni kell és amint jelentkeznek, azonnal, tehát még csirájukban el kell folytani, mert ha valamelyik már elszaporodott, alig lehet mással kiirtani, mint a helyiség alapos fertőtlenítésével és az egész mivelet újból kezdésével.

Ezekre az ellenségekre azonban, tekintve ez ismertetés terjedelmét, ezuttal már nem terjeszkedhetem ki. A. D.

GAZDASÁGI ROVARTAN.

Rovatvezető: Jablonowski József.

Védekezés a káposztapillangó hernyója ellen.

A káposztapillangó hernyóját falánkságáról egyaránt mindenki jól ismeri, aki káposztatermesztéssel, ha kiesiben is, foglalkozik, mert ha csak a háziszükségletre természetjük a káposztát és nem halomszámra eladásra, akkor sem fordítunk gondot ezen falánk és kárt kony rovar elpusztítására.

Számítalanszor volt alkalmam látni majdnem teljesen elpusztított káposztatáblákat, melyek felett a természetje elkeveredten sopánkodott, pedig ha idejekorán hozzálatott volna ezen kártékony féreg pusztításához, úgy káposztája megmaradt volna és nem is kellett volna neki annyi időt elfeésérelni és annak ellenére, hogy folyton szedette a már kifejlődött hernyókat, ezélt még sem ért vele.

Eveken át természetem nagyobb mennyiségben téli káposztát; első évben bizony én is pörüljartam, ezen rut, falánk féreg káposztának legnagyobb részét mind elpusztította úgy, hogy százkara menő kárt szenvedett a gazdaság ezáltal.

Azt tapasztaltam, hogy már az ősszel való védekezés ezen hernyó ellen teljesen haszontalan munkaveszteség, mert a hernyók kártétele bábbá alakulásuk folytán amugy is nemsokára magától megszűnik. Ekkor már csakugyan nem lehetett egyebet tenni, mint hogy a nagyra hizalt hernyókat, elkésve bár, vízzel telt, belül mázos edénybe szedjük egyenként s a falakon, kerítésken, fák derekán stb. levő bábokat is elpusztítjuk.

Pedig, mint ezt fentebb is említém, ezen költséges és elkéselt védekező eljárásra nem kerül a sor, hogyha annak idején olcsószerrel, kevés fáradsággal utját álljuk a hernyók tulajdonság elszaporodásának.

Ha a bajt meg akarjuk előzni, akkor a munka még tavasszal csak itt-ott gyéren röpökődő fehér lepkét, t. i. a káposztapillangót, össze kell fogdosni, hogy az le ne rakhassa a káposztalevelekre a tojásait, mert ezekből a tojásokból fejlődnek a falánk hernyók és egy-egy ilyen fehér lepkének tavasztól őszig igen sok hernyóunokája lesz.

A káposztaföld tájékán nem szabad megtűrnünk a gáz, dudvát, mert ezek egy részén, különösen a vadrepzén (és más keresztes virágu gyomon), nevelkedik fel a nyári káposztapillangók egy része, mely aztán a nyár derekán a káposztánkra rakja tojásait.

A nyári fehér lepke tojásait szép sárgaszínű csomócskákban tapasztja oda a káposztalevelek fonákjára. Ha a leveleket július végén, augusztus eleje táján főlhajtogatjuk, ezeket a tojásomókat hamar meglátjuk és ujjunkkal szétnyomhatjuk.

A tojásoknak ily módon való elpusztítását néhány napi időközben meg is kell többször ismételnünk, mert a lepke nem egyszerre rakja le a tojásokat.

Ha a tojások elpusztításával megkésztünk, akkor a kikéltő piczi hernyókat kell agyonnyomkodni, amíg egy csomóban vannak. Semmi körülmények között nem szabad a hernyóknak időt engedni arra, hogy a leveleken elszéledjenek, mert akkor már nagyon nehéz őket összeszedgetni, minthogy a levélrétegek közé ugy elbujnak, hogy ott őket megtalálni nagyon nehéz, meg költséges is a munka és egyszerűsmind kárba veszett is.

Fontos dolog, hogy idejében fogjunk a védekezéshez, tehát mielőtt a baj megkezdődött és ha többen vannak egymás szomszédságában

ilyen káposztatermesztők, nehogy a hanyag szomszédok földjén nevelkedett lepke a megtisztított kertbe is lerakja tojásait, erőlyesen követelni kell mindegyiktől, hogy ezen eljárást egyenlően mindenki saját érdekében megtegyje. Dióssy Imre.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A szimmentháli és borzderes tehenészetek jövedelmezőségének kérdéséhez.

A „Köztelek” 39. számában Ujhelyi Imre tanár ur volt szives foglalkozni azon jövedelmezőségi számításokkal, amelyekben a borzderes, szimmentháli és bonyhádi tehenészetek jövedelmezőségét hasonlítottam össze.

Ujhelyi tanár ur részéről — ki nemcsak kiváló theoretikus, de egyuttal nagy gyakorlati érdemeket szerzett a mosonmegyei szarvasmarhatenyésztő egyesület szervezése és fejlesztésében — ezen bírálatot megtiszteltetésnek tekintem és magát a bírálat lényegét egészben helyesnek ismerem el. És ha itt mégis élek válaszási jogommal, azt tisztán csak a látzólag fölmerült nézeteltérések tisztázása és a további eszmecsere fejlesztése érdekében cselekszem.

Ujhelyi ur bírálatában számításaim helyességét egészben véve nem vonja kétségbe, de hibáztatja, hogy figyelmen kívül hagyom a tenyészállatnevelést, holott ez a szimmentháli tehenészetek jelentékeny bevételi forrását képezi. Hát hiszen ez föltétlenül igaz, csakhogy én kizárólag tejtermelő tehenészetek jövedelmezőségével foglalkozva, nem akartam a számítást sem a tenyészállatnevelés, sem a vajtermeléssel komplikálni. Mert végre is a tenyészállatnevelés útján a borzderes tehenészetek jövedelmezősége is fokozható, ha nem is oly mérvben mint a szimmentháliaké, ámbár a legutolsó budapesti tenyészállatvásáron a kiállított állatok létszámához képest, a szimmentháliak és borzderesek kereslete és a fölnevelési költségekhez viszonyított vételára tényleg kb. azonos volt. De kérdés meddig tart a szimmentháli tenyészállatok és itt első sorban a bikák nagy kereslete. A míg az országunk mai rohamosan fejlődő szükséglete kielégítve nem lesz. Mert mi okozta a nagy keresletet? A vajtermelő szövetkezetek gyors szaporodásával kapcsolatban a m. kir. állattenyésztési felügyelőségek sikeres közvetítése. Még két évvel előbb is csak igen szerény hányadát bírták a fokozódó szükségletnek, az állattenyésztési felügyelőségek saját kerületükben beszerezni, holott 1901-ben a jóval nagyobb szükséglet legnagyobb részét, jóval értékesebb és aránylag olcsóbb tenyészanyaggal, saját beltermelésükkel fődözthették. A termelés tehát rövid, néhány év alatt el fogja érni, sőt meghaladja a szükségletet s akkor bekövelekezik az a normális állapot, hogy a bikaborjúknak csak kis részét értékesíthetjük mint tenyészanyagot, a nagyobb részét pedig csak mint borjúhúst, igás- vagy hizómarhát, amely hasznosítás mérvét számításaimban kellőkép mérlegeltem.

Részemről nem merem a tenyészállat neveléséből eredő jövedelmezőséget egy ma alapítandó tehenészet jövedelmi előirányzatában, mint határozott és állandó bevételi forrást szerepeltetni. Mert lehetséges, hogy tenyészállatfőlélegünknek jó piacot szerezhetünk az Oroszbirodalom és a dunai tartományokban. Am itt mindenestre Németország erőlyes konkurrencziájával kell megküzdennünk és végtére ezen piacok befogadási képessége sem határtalan. A jövedelmezőség reményében ők is mi hamarabb kitermelik tenyészállatszükségletüket és akkor vége a mi kivitelnünk.

Ami pedig a vajtermelő szövetkezetek elletti, én attól félek, hogy e téren is a szakor-

iparéhoz hasonló válságnak nézhetünk elébe, ha ugyan nem sikerül saját szükségleteink fokozásával és idegen piacok megszerzésével termelésünket Németországtól függetlenítenünk. Mert ma ott még sikerrel használhatják fel olosó vajunkat és a marhafaggyut a sertézsír kiszorítására, amit a német gazdák jövedelméül, még a magas védvámok dacára sem termelhetnének elegendő mennyiségben.

Am ha a német közönséget a vajhasználatra rászoktatták és ezzel zsírsertéseinket kiszorítják, úgy csakugyan könnyen elbánhatnak vajbevitelünkkel is. Mert ha zsír nem is, de a vajat, a megfelelő vámvédelem mellett, Németország csakugyan korlátlan mennyiségben kiexportálhatja, és a fokozódó vajtermeléssel hústenyésztésének is oly lendületet adhat, hogy mindkét ezikkben teljesen függetlenítheti magát a termelésünktől. Angliára pedig már is oly erős verseny indult meg saját gyarmatai, Amerika, Dánia és Oroszországból, hogy mi ma már az angol piac ellátásában csak nagyon szerény értékesítési igényekkel versenyezhetünk. Lehetséges mégis, hogy a mai, vagy a mainál nagyobb mérvű tejtermelést sikerrel fentarthatjuk, de oly mértékben fokozni a tehénállományt, hogy ezzel a mostani bikakeresletet sokáig fentartassuk, már alig lesz kivihető.

Ami azonban Ujhelyi tanár urnak részleges javításait és azok végleges eredményeit illeti, azok helyességét készséggel elismerem.

Hogy a mai értékesítési viszonyok között a tenyésztéssel kapcsolatos szimmenthali tehénésztés is elérheti a 10%-os jövedelmezést, az kétségtelen; hogy pedig a tenyésztetek tulajdon részében *el nem éri*, azt maga a t. tanár ur is elismeri. Másrészt azonban én is fentartom azon állítást, hogy a tenyészanyag fölneveléssel a borzderesek jövedelmezősége is fokozható és így megfelelő körülmények közt, a szimmenthaliak jövedelmezősége csak kivételes esetekben érheti el a borzderesekét.

A bonyhádi marhát Ujhelyi tanár ur a legjövendelmesebb állatoknak tartja, mert a szimmenthaliak és a borzderesek előnyeit egyesíti magában. Valóságban úgy áll a dolog, hogy az átlagos bonyhádi sokkal gyengébb fejűs a borzderesnél, de jobb hústermelő. Ma még a bonyhádiak darabonkénti évi fejési átlaga legalább 400 literrel kevesebb a borzderesénél. Zsírtartalma (Magyar Óvárot) 3·8%, a borzdereseké a jelen speziel esetben 3·6%. Számításba véve a bonyhádi nagyobb hústermelését, az összehasonlító mérleg egy 80 drból álló tehénésztésben így alakulna:

80 drb borzderes tehén után a	
2400 = 192.000 liter tejhozam a	
3·6% zsírtartalma = 6·912 kg. a	
= 2·77 K.	19,146 K.

(3·6 kg. zsír = 100 liter tej értéke	
10 korona)	
30 drb szopós borjú a 30 K.	900 K.
10 drb mustra tehén a 160 K.	1600 K.
	Osszesen 21,646 K.

<i>Bevétel 1 darab tehén után</i>	270 K.
-----------------------------------	--------

80 drb bonyhádi tehén után a 2000	
= 160.000 liter tejhozam a 3·8%	
= 6080 kg. zsír a 2·77 K.	16,842 K.
30 drb szopós borjú a 40 K.	1200 K.
10 drb mustra tehén a 240 K.	2400 K.
	Osszesen 20,442 K.

<i>Bevétel 1 darab tehén után</i>	255 K.
-----------------------------------	--------

1 drb borzderes tehén tehát még ilyen számítás mellett is 15 koronával több tiszta jövedelmet ad a bonyhadinál, vagyis 5%-kal számítva, darabonként 300 koronával nagyobb tökét kamatoztat.

A 36 darab leválasztandó borjú értékét itt nem számítom, mert amennyivel többet ér husra a leválasztott bonyhádi borjú, ugyanannyival többet kerül az állománypótlás.

Ami a tenyészállatnevelésből remélhető hasznót illeti, ezt még annyiba sem vehetjük, mint a borzderesekét; mert ez utóbbiakra csak hasonfajta bikát használhatunk, ellenben a bonyhádi tehénésztetek jelentékeny részében simmenthali bikát használnak regenerátorul, tehát a meglévő állományhoz képest jóval kevesebb bonyhádi bikára van szükség, mint borzderesre. Most ugyan, a nagy szükség idején, a bonyhádi bikákat is keresik, ám túlvérmes számítás volna, előirányzatunkban e tételt állandósítanunk.

Miután az összehasonlító mérlegben a tenyészállatneveléstől úgy el kell tekintenünk a bonyhádiak jövedelmi hátrányát csak a tinóneveléssel lehet kiegyenlítenünk, mert a bonyhádi tinó úgy igára, mint hizlalásra jóval értékesebb a borzderesnél. Ambátor, a borzderes tinó is igen jól hizik. Csak hogy aztán a bonyhádi tinók fölnevelése is jóval többet kerül, mert ha elfogadjuk is, hogy a bonyhádi tehén nem igényesebb a borzderesnél, amennyiben testének nagyobb tápanyagszükségletét a tejelválasztás rovására fődözi, de már a növénydek jószág bizony testének súlyarányában több tápanyagot igényel, mert az a nagyobb tömeg csak takarmányból képződhetik. Több éven át nevelttem 60-70 db borzderes és bonyhádi növendékmarhát keverten. Hát bizony, amely takarmányon az inthali, svájezi jó erőben maradt, azon a vörös tarka leromlott és utóvégre kénytelen voltam a bonyhádiakat külön köttetni és javított takarmányozásban részesíteni. Különben a bonyhádi tehénekkel is csak úgy voltunk; ami valamire való nagy testű és jó fejű volt, bizony mindig pótolni kellett annak takarmányadagját. Ha én jövedelmi mérlegemben mégis egyenlő igényűnek vettem föl a borzdereseket, ez csak az egyszerűség kedvéért történt azokon, hogy ne kelljen a bonyhádiak nagyobb kifejlesztőképességét számításba vennem.

Alapjában véve tehát a bonyhádi igényesebb a borzderesnél és pedig körülbelül a testnagyság arányában. Különösen áll ez a nagyobb saját tenyésztetekre, amelyekben rendszerint szimmenthali bikát használnak nemesítésre, tehát az állatok igényessége is mindinkább emelkedik. A bonyhádi és szimmenthali saját tenyésztésű nagyobb tehénésztetek jövedelmezősége pedig tényleg körülbelül egyenlő, mert tejelőképességben körülbelül egyformák, igényességükben sem sokat különböznek és ha mégis a bonyhádi valamivel igénytelenebb, ezen különbözet értéke bőven megtérül a szimmenthali nagyobb hústermelőképessége és tenyészértékében.

Tagadhatatlan mégis, hogy a bonyhádi termelőképessége még igen jelentékeny mérvben fokozható. Ezen fejlesztés két irányban történhetik: a *tejttermelési képesség fokozásával* a mai átlagos tápigények tehát fejlődési gyorsaság megtartása mellett, amidőn a tenyészállatok kiválasztásával nem a testalkatra, hanem igenis a szülők tejelőképességére fektetik a főszűrt és ez okkal-móddal kereszttülvive a bonyhádi tenyésztés helyes iránya, mely tekintetben Ujhelyi tanár ur gyakorlati törekvéseinek föltétlenül híve vagyok. A másik a tejtermeléssel együtt a *fejlődés gyorsaságának fokozása*, ez helyénvaló lehet a hizómarhát tenyésztő gazdaságokban, ám tekintettel az ilyen marha tulajdonságos tápigényeire és hogy már ugyis elég hizóképes szimmenthali marhánk van, a köztenyésztesben ezen irányt nem tarthatom helyénvalónak.

A helyes tenyész kiválasztással tehát a bonyhádiaknál is elérhetjük, sőt meghaladhatjuk a 2400 liter évi átlag tejhozamot, sőt esetleg a zsírtartalmat is fokozhatjuk. Am helyes tenyészjelzést föltételezve, ugyancsak úgy nevelhetjük a borzderesek tejtermelését is, mert hiszen az említett 2400 literes tejhozam ezeknél korántsem tekinthető maximálisnak, van azok között nagyon sok, amelyek megközelítik az évi 4000 literet és tekintettel a borzderes tehénésztetekben meglévő kitűnő anyagra, egyenlő szakértelem és anyagi eszközök mellett bizvást

felfokozhatjuk a borzderesek évi átlagos tejhozamát 3000 literre addig, amíg a bonyhádiaké 2500 literre emelkedik. A tej zsírtartalma pedig a borzdereseknél is azonképpen emelhető.

Teljes egészében fentartom tehát üzemtani fejtegetéseim azon következtetéseit, hogy hűvös és nedves égalju erdős dombvidéken, a tej vagy akár vajtermelésre berendezett tehénésztetek alakítására, a legkiválóbb tenyészanyag a borzderes, föltételezve természetesen, hogy elég legelő van annak saját tenyésztes utjámi pótlására. Haszon dolgában ilyen körülmények közt a borzderessel sem a simmenthali sem a bonyhádi nem versenyezhet, egyébként pedig ezen utóbbi tehénésztetek jövedelmi hozama körülbelül egyenlő.

Arra, hogy a borzderesekért a külföldre pénzt adjunk, semmi szükség. Van hazánkban elég olyan tenyésztes, hol ilyen tenyészállatok már most is beszerezhetők és az esetleg fokozódó szükségletet is hamar kitenyészthetik. Részemről még vérfelfrissítés céljából sem látom szükségesnek az Alpések közé menni, mert hazánk neves simmenthali és borzderes tehénészteteiben, jóval megbízhatóbb fajtisztasági és teljesen égaljhoz szokott állatokat vásárolhatunk. Egyébként pedig ajánlatos, hogy tenyészanyag szükségletét maga a gazda nevelje, mert hasonló tenyész- és haszonértékű állatokat a vásárokon sehogyan sem, a magán tenyésztektől csak túl drága áron szerezhető be.

Üzemtani fejtegetéseimnek ezen következtetéseit azonban csak a nagyban magántenyésztetre vonatkoztathatók. A köztenyésztes, az már egészen más dolog, hol nem az egyesek üzleti érdeke, hanem egész ország résznek marhaállományának kiegyenlítése az irányadó. A köztenyésztesben a borzderesnek csak kevés szerepe van, mert csak tiszta vérben és korlátolt határok között tenyészthető, míg a vörös tarkát inkább használhatjuk a meglévő állomány javítására. A köztenyésztes feladatainak tárgyalása azonban már nem tartozik ezen üzemtani dolgozat keretébe. Ezek az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapokban” kerülnek most tüzetes megvitatás alá és köszönettel vesszük, ha az állattenyésztők általános érdekében a t. tanár ur is hozzájárul becses tapasztalatainak közlésével ezen eszmecsere fejlesztéséhez.

Matlaskovszki Tádé.

ÁLLATÉRTÉKESÍTÉS.

Rovatvezető: Dorner Béla.

Külkereskedelmi állatforgalmunk az 1901. évben.

Állatkereskedelmünknek képét a következő statisztikai adatokkal igyekezem megrajzolni.

Szarvasmarhából az 1901. évben körülbelül 15 ezer darabban (22%) hoztunk be kevesebbet, ellenben körülbelül 7500 darabban (2·0%) vittünk ki többet, mint 1900. évben.

Juhok és kecskékből körülbelül 12 ezer darabban (52·5%) hoztunk be kevesebbet, de viszont körülbelül 63 ezer darabban (44·0%) vittünk ki többet, mint előző évben.

Sertésekből körülbelül 20 ezer darabban (23·5%) hoztunk be többet, de körülbelül 132 ezer darabban (28·0%) vittünk ki többet, mint előző évben.

Lovakból körülbelül 1500 darabban (72·0%) hoztunk be kevesebbet Magyarország területére és 14 ezer darabban (26·0%) vittünk ki kevesebbet, mint elmúlt évben.

Nagyon érdekes és tanulságos a behozatal és kivitel országok szerinti részletezése, a száraz anyagot a következőkben iparkodom könnyen áttekinthető alakban csoportosítani.

Szarvasmarhák külforgalma:

Behozatal		Kivitel	
1900.	1901.	1900.	1901.
d a r a b		d a r a b	
4,171	2,874	Ausztria	277,423
—	—	Németország	37,200
2,238	2,399	Bosznia	170
61,846	47,901	Szerbia	64
29	71	Svájcz	1,909
—	19	Románia	120
—	—	Olaszország	—
—	—	Belgium	21
68,284	53,264		316,907
			324,324

Juhok és kecskék külforgalma:

3,423	172	Ausztria	134,461	179,856
18	39	Németország	—	—
298	268	Bosznia	106	—
18,681	10,051	Szerbia	2	2
46	127	Románia	6,809	24,161
12	—	Angolország	100	—
3	—	Svájcz	720	141
—	—	Belgium	633	—
—	—	Franciaország	160	1,734
22,481	10,657		142,991	205,894

Sertések külforgalma:

2,721	1,267	Ausztria	475,634	606,038
82,087	104,042	Szerbia	—	—
78	—	Bosznia	32	472
10	13	Olaszország	—	335
—	—	Svájcz	55	970
21	7	Németország	—	—
235	84	Románia	—	—
85,152	105,413		475,721	607,815

Lovak külforgalma:

1,963	512	Ausztria	21,532	13,249
9	4	Németország	2,920	2,654
29	30	Románia	1,864	1,819
12	4	Szerbia	561	228
12	—	Angolország	10	30
4	—	Franciaország	2,448	2,460
5	2	Oroszország	122	182
—	5	Olaszország	13,317	13,285
—	—	Törökország	646	872
—	—	Spanyolország	125	26
—	—	Belgium	—	87
—	—	Svájcz	187	76
—	—	Bosznia	46	46
—	—	Bulgária	609	5
—	—	Afrika	11,804	6,907
2,034	557		56,173	41,926

Nem lesz érdektelen, ha ezen alkalommal az állati nyerstermények és élelmiszerek külforgalmáról szóló adatokat is leközöljük.

Nagyon tanulságos adatok ezek. Amily örvendetes föllendülést mutatnak a disznószir-, szalámi- és friss-husforgalmunk adatai, éppoly elszomorító jelenség az, hogy sonkából, kolbászfélekből még mindig föltulmulja behozatalunk a kivittelt, sőt míg kivittelünk eddig emelkedőben, behozatalunk pedig csökkenőben volt, úgy most a mérleg még kedvezőtlenebbé vált, mert kivittelünk (főleg a németországi kivittelünkretétele folytán) fogy, behozdtalunk ellenben emelkedik. Szomorú világot vet ezen állapot husiparunk fejletlenségére és kereskedelmünk tehetetlenségére.

De lássuk az adatokat.

Frisshusforgalmunk:

Behozatal		Kivitel	
1900.	1901.	1900.	1901.
13,475 q.	13,337 q.	75,815 q.	105,597 q.

Sonkaforgalom:

9,106 q.	10,729 q.	1,144 q.	1,033 q.
----------	-----------	----------	----------

Kolbászfélek:

2,765 q.	3,037 q.	2,190 q.	3,149 q.
----------	----------	----------	----------

Szalámi:

650 q.	844 q.	11,962 q.	13,735 q.
--------	--------	-----------	-----------

Disznószir:

1,724 q.	1,607 q.	117,481 q.	140,146 q.
----------	----------	------------	------------

Szalonna:

836 q.	917 q.	51,886 q.	52,165 q.
--------	--------	-----------	-----------

Ezen adatok elég érthetően beszélnek és rámutatnak, hogy hol van még baj és tenni-való. Egy kis üzleti élelmességgel igen könnyen ki lehetne szorítani az osztrák (prágai)

sonkát és az osztrák, német és olasz kolbászt, fölvágottnak való huskészítményt.

Onkéntelenül fölmerül a kérdés: nem volna-e okos és indokolt dolog, ha maguk a tenyésztők szervezkednének és szövetezeketbe tömörülve husfűstölőgyárat állítanának föl, hogy legalább saját piaczaikról szorítsuk ki az idegen termékeket. A tejszövetkezeti központokon összegyűlt irót, savót, soványtejet igen szépen lehetne értékesíteni husos sertésekkel, melyeket azután nem kellene idegen vevőknek kínálni, hanem előzőleg kötött szerződések alapján bevándorolnának a szövetkezet gyárába s az értékesítés sem okozna gondot. — a haszon pedig megmaradna a kezében. *D. B.*

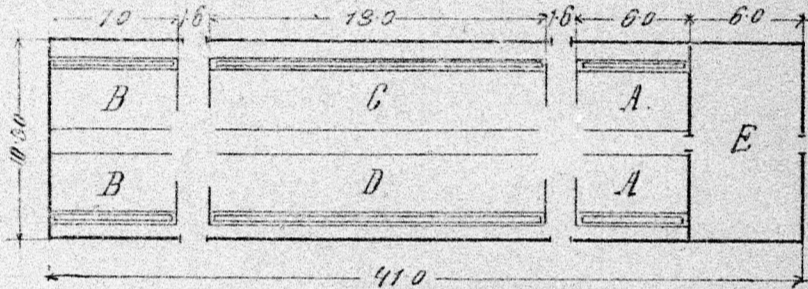
GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: Szählender Gyula.

Növendékmарha-istálló építése.

S. J. ur a következő kérdést intézte szerkesztőségünkhez:

„Hatvan darab szarvasmarhára óhajtanék istállót építeni olyformán, hogy abban 15 darab 1 éves, ugyanannyi 2 éves, 3 éves és 4 éves tinó lenne elhelyezve. Takarmányos kamra fűlesztővel, úgy egy előkészítő kamra, daráló, répavágó stbivel szükségeltetne. Hogyan lenne ez legcélszerűbben kivihető, hogy a célznak legjobban megfeleljen, de a mellett elég olcsó is legyen. Esetleg egy ilyen tervrajzának közlését kérném méretekkel.”

75. ábra. Növendékmарha-istálló alaprajza.

Kérdéses istállóját nézetünk szerint a 75. ábra alatt feltüntetett alaprajz módjára építhetné fel legcélszerűbben. Itten az 1 éves tinók az A osztályokban, a 2 évesek a B jászol sorok mellett, a 3 és 4 évesek a C illetve D osztályokban volnának elhelyezendők. E betűvel a takarmányos kamrát jelöltük meg, hol egy a fűlesztők, mint a takarmányaprító-gépek bőven helyet találnak. A takarmány előkészítő-gépek hajtására szolgáló járgány ez, az elrendezés mellett kint a szabadban állna.

A jászlakat, — legyenek azok akár betonból, akár csak fából készültek — mint az ábra mutatja, a hosszalaktól 80 cm. távolságra állítottuk, hogy előtte még egy takarmányfolyósó maradjon; mi úgy a takarmányozás munkáját, mint annak az ellenőrzését felette megkönnyíti. Ilyen beosztás mellett az istálló külső szélessége körülbelül 10-30 méter lesz, melyből

- 2 x 0.80 m. = 1.60 m. esik a 2 takarm. folyósóra;
- 2 x 0.60 „ = 1.20 „ „ a 2 jászolra;
- 2 x 2.50 „ = 5.00 „ „ a 2 álláshosszra;
- 1.60 „ = 1.60 „ „ a középső trágyafolyósóra és
- 2 x 0.45 „ = 0.90 „ „ a 2 falra.

Külső hosszúságát a 6.0 méter széles takarmányos kamrával együtt 41.0 méterben állapíthatjuk meg, mely méret mellett az istálló beépített területe 422.3 m²t foglal el s építési költsége a helyi viszonyok s árakhoz képest 9000—10,000 korona között váltakozhatik. E költségmegállapításnál téglá oldalfalakat, beton-

jászlakat, fapadlást, hornyos cserépfedést, a folyósókon álló téglá- vagy betonburkolatot, az állásokon pedig agyagdongóletet tartottunk szemünk előtt. Kevesebb szolid kivittel mellett a megadott összeg természetesen még redukálható lesz.

Jóval olcsóbban építhetnének s — leg-alább nézetem szerint — növendékmарhainak egy teljesen megfelelő szállást szerezne, ha az istállót a *trágya-istállók* mintájára állítaná fel oly módon, mint ahogy ezt a hivatkozott könyv 47-ik oldalán leírva találja. Ezt az istállót én padlás nélkül, csak egy lapos, esetleg aszfaltlemezzel fedett tetővel építeném fel s hosszoldalai mentén emelhető faszászlakat alkalmaznék. Miután a trágya húzamosabb ideig az istállóban marad, a burkolatot teljesen elhagynám. A könnyű tetőre való tekintettel a falakat vályogból is fel lehetne építeni s csak az összegyűlt trágya magasságáig, mondjuk 1.0—1.20 méterig terveznék kő vagy téglá lábalfalzatot. Ily módon elő lehetne azt az istállót maximum 5500—6500 koronáért is állítani. *Sz. Gy.*

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

348. kérdés. Mult évben egy birtokot kibéreltem, egy 116 holdas, a majortól távolosó rosszabb minőségű birtokrészt takarmánytermesztésnek, esetleg legelőnek szántam, a felét baltaczimes fűkeverékkel bevettem, a második felét ugyanolyan fűkeverékkel jövő évben bevetni szándékoztam. Tudomásomra jutott, hogy az előbbi

bérlő takarmányt ott nem termesztett, mert az ott termesztett takarmánnyal etetett vagy ott legeltetett szarvasmarha nagy része lépfenében elpusztult. Azt mondják, hogy ott és a mellette levő tölgyfaerdőben oly fű nő, amelytől a marha lépfenés lesz. A bérlét átvétele után két ökröm lépfenében pusztult el, minek következtében összes szarvasmarha-állományomat beojtattam lépfene ellen és most áprilisban újra ojtattam. Kérdés, hogy megvéd-e az antraxolitás annyira, hogy gond nélkül etethetem az ott termelt takarmányból szarvasmarháimat és legeltethetem-e azokon a földeken? *B. H.*

349. kérdés. „Mostan beállított 6¹/₂ métermázsás fiatal ökreimet következő takarmányeműekkel akarom hizlalni: szecskának vágott zöldlőhere és luczerna, kukoriczadara, cukorkgyári melassze, és olajpogácsa. Kérem, miután a zöldlőhere és luczerna nagy mennyiségű vizet tartalmaz, czélszerű-e azért a melasszet is etetni és nem-e lesz ez a hizlálásra hátrányos, miután így a takarmányeműekben sok víz van. Továbbá miután a melassze, hashajtó hatással bír, lehet-e azért egyidejűleg olajpogácsát is etetni, tekintve, hogy az abban foglalt olaj szintén hashajtólag hat. Kukoriczadara és pogácsának métermázsája örölt állapotban 6 frtba jön, a melasse majorba szállítva 2 frt 40 krajczárba. Helyes-e a következő etetési mód: jelenleg darabonkint illetve fejenkint minden ökröre, tőhere ad libitum szecskázva, kukoriczadara 3 kgr. olajpogácsa 1 kgr. melassze 1 kgr. Később a szerint, mint az ökrök kevesebbet kevesebbet esznek a heréből,

az erőtakarományokat successive összmennyiségben fejenként 8 kgr.-ig akarom felvinni. A hizlalás ideje 6 hónapra van szabva."

350. kérdés. Birtokosom nagy pérélesi hajlama miatt kérek kérdéseimre szives választ adni.

1. Mit értünk, és mennyire terjed ki, az évenkénti rendes javítás alatt? Vagyis egy korhadtt tetőzetet is újja kell építenem? Vagy egy félrecsuszott tetőt helyrehozni?*)

2. Az épületek nem adattak át leltár szerint, kinek a hátránya ez? Milyen volt állapotuk vétetik ez fel? Van-e erről kuriai döntvény vagy más jogerős és elfogadott megállapodás?

3. Miután a trágyát kihordatom, ellenvetést, kifogást tehet-e birtokosom, ha a trágyát a zöldugarra vitetem?

4. A esépléssel csak aug. végén lehetek kész és az így nyert szalmát, pelyvát, töreket a hátralevő egy hónap alatt nem használtathatom fel, kérdésem az, a) mi teendő vagyok vagy lehetek?, b) eladhatom a megmaradt szalmát, stbít? A szerződés nem említi, kié az utolsó évi szalmatermés. Nincs erre nézve is kimondott határozat?

5. Miután az óvadék csupán az utolsó évi bérösszegbe fog beszámíttatni, visszatarthatja-e birtokos ezen összeget azon a ezimen, hogy bevárja, hogy a bérlő a bérlet lejártával az épületeket miképpen adja át, illetve mily állapotban lesznek azok. S. J.

351. kérdés. Minta-zacskóban egy tő buzát küldtem. Kérem sziveskedjenek azt megvizsgáltatni, és velem tudatni, hogy mi okozta a levélen, száron, kalászon a csikosságot. Ennél az egy tőnél még nem találtam többet. A tábla, a hol találtatott, buja buza, diószegi eredeti mag. B. G.

352. kérdés. Mai postával külön borítékban küldtem repceze-mintát, melynek baja van, kérem sziveskedjenek azt megvizsgáltatni és véleményét adni, hogy az meghagyandó vagy pedig kiszántandó-e? B. L.

Feleletek.

Vetésforgó megváltoztatása. (Felelet a 347. sz. kérdésre.) A jelenleg érvényben álló vetésforgó ellen elméleti okokból kifogás nem emelhető, oly forgó ez, amely számos ok-szerűen kezelt gazdaságban alkalmaztatik. Hogyha azonban a buza a zabosbüköny után nem sikerül, aminek okát el sem képzelhetjük, mert trágyázott zabosbüköny általában a buza egyik legjobb előveteményének van elismerve s ha a gazdaságnak a zabosbüköny után nyert takarmányra szüksége nincs, meglehet, hogy a repceze kedvezőbb jövedelmi eredményeket fog szolgáltatni, habár azon növények sorába tartozik, amelyek termése a legbizonytalanabb. Hogy pedig az árpa a kapás után nem sikerül, ennek okát abban véljük látni, hogy az így elhelyezett árpa a trágyázástól nagyon messze esik.

Ezen okból indokolva látjuk a vetésforgó módosítását, mindazáltal a tervezett forgó ellen is két lényeges kifogásunk van. Az egyik az, hogy a trágyázás elosztása nagyon egyenlőtlen, amennyiben az ugarnak adott trágya csak két, ellenben a kapás alá adott trágya 6 növényre vonatkozik. Másik kifogásunk pedig az, hogy a lóher után 3 gabonaféle következik egymásra.

Ezek alapján tehát a tervezett forgó következő módosítását ajánljuk: 1. Ugar #. 2. Repceze. 3. Buza. 4. Rozs, esetleg mütrágyával. 5. Kapás #. 6. Árpa lóherrel. 7. Lóher. 8. Buza, esetleg mütrágyával. 9. Zab.

A mütrágyát illetőleg azt tartjuk, hogy valamely foszfátrágya alkalmazása lenne helyén való s pedig vagy szuperfoszfát vagy Thomas-salakliszt. Előzetesen azonban kisebb szabású kísérletek útján kellene kipuhatolni azt, hogy a mütrágyázás, illetve ennek melyik módja helyén való?

*) Itt azt mondják, hogy csak mázolni, tapasztani nem kell.

Minden átmenet más forgóra némi meg-rázkódással jár, azonban, ha tervszerűen járunk el, a meghosszulástól nincs mit tartanunk. A gazdaság helyi viszonyait nem ismerve, az átmeneti vetőtervet csak példaképpen iktatjuk ide:

V e t é s
1902-ben

1. Ugar #.
2. Buza lóherrel.
3. Lóher.
4. Buza.
5. Zab.
6. Zabosbüköny #.
7. Buza.
8. Kapás.
9. Árpa.

T e r v e z e t t v e t e m é n y
1903-ban

2. Repceze.
7. Lóher.
8. Buza mütrágyával.
9. Zab.
1. Ugar #.
6. Árpa lóherrel.
4. Rozs.
3. Buza mütrágyával.
5. Kapás #.

T e r v e z e t t v e t e m é n y
1904-ben

3. Buza.
8. Buza mütrágyával.
9. Zab.
1. Ugar #.
2. Repceze.
7. Lóher.
5. Kapás #.
4. Rozs.
6. Árpa lóherrel.

A tervezett vetemények előtt álló számok az illető növényeknek a forgóban való elhelyezését jelzik s átmeneti nehézség csak a kapás után következő buzánál merülhet föl, ami esetleg buza helyett árpa vetését teheti szükségessé. Hensch.

Védőojtás a lépfene ellen. (Felelet a 348. sz. kérdésre.) A Pasteur-féle védőojtás nem nyújt bárminő erős fertőzés ellen abszolút védelmet. Ha a fertőzés szokatlanul erős, akkor az állatok a védőojtás dacára lépfenében elpusztulhatnak. Ez okból nem tanácsos a védőojtás nyújtotta védelemben kellenél jobban bizva, a fertőzöttnek ismert talaj javítását (a talajviz levezetése, felszántás stb. útján) elhanyagolni. A talaj megfelelő javítása az azelőtt veszedelmes legelőterületet vészmentessé és ezzel a védőojtásokat feleslegessé teheti. Csak ha ez az adott viszonyok között lehetetlen és az állatok kénytelenek mégis a gyanus legelőn tartózkodni, ajánlatos a védőojtás, amely legalább bizonyos fokú immunitást nyújt és melynek folytatás a beojtott állatok minden-esetre jobban állnak ellen a fertőzésnek, mint azok, melyek ilyen ojtásban nem részesültek.

Marhabiztalás zöldtakarmánnyal s melasszeval. (Felelet a 349. sz. kérdésre.) A zöldtakarmány s a melassze rosszul illenek egymáshoz, mert mindkettő hashajtólag hat; de ha ez a közös hibájuk nem volna, akkor éppen a herével s luczernával nagyon ajánlatos lenne melasszet etetni. Így azonban csak akkor tanácsosoljuk a melasszeetést, ha a zöldtakarmányon kívül száraz szalastakarmányt, nevezetesen szénát is adhat a hizóknak. Az olajpogácsával már sokkal jobban egyeztethető össze a melassze, ami abból tűnik ki, hogy pl. Németországban nagyon használják a liszté örölt olajpogácsát a melassze felvitására. Igaz ugyan, hogy az olaj is hashajtólag hat, de az állatok oly kevés olajat esznek a pogácsával, hogy attól nem kaphatnak hasmenést s ezért a melasszet bátran etethetjük akkor, ha olajpogácsával hizlalunk. Máskülönbén pedig nagyon ajánlatos volna a mostani alacsony melassze-árakat kihasználni, mert midőn a tengeri q-ja a majorig szállítva 12 koronába kerül, akkor felette olcsó a 45-50% cukrot tartalmazó melassze, ha q-ja ugyancsak a majorig szállítva 48 kor.-ba kerül. Ezért s egyuttal tekintve azt, hogy a tapasztalás többet ér az okoskodásnál, kísértse meg nem megy-e talán így is, a mit azért nem tartunk lehetetlennek, mert az állatok nagyon sok száraz abrakot kapván, nem képesek oly sok zöldtakarmányt enni, hogy hasmenésük legyen tőle. Végül a tervezett takarmányösszeállításáról csak annyit, hogy az igen belterjes s kétségtelenül nagyon jó gyarapodással fog jutalmazódni, mert fiatal állatokat hizlal, de mi mégis azt tartjuk, hogy valamivel kevesebb abrakkal több haszonnal lehetne hizlálni, ámbár ezt nem merjük biztosan állítani, mert állatainak csak élősúlyát ismerjük, de sem fajtajukat, sem azt nem tudjuk, hogy minő kereskedelmi összeköttetései vannak. Cselkó.

Bérleti szerződési ügyek. (Felelet a 350. sz. kérdésre.) 1. Az évenkénti rendes javítás csakugyan nem terjed ki sokkal többre, mint a szokásos mázolás, tapasztás és meszelésre. Korhadtt tetőt ujjáépíteni, vagy egy félrecsuszott tetőt helyrehozni a bérlő nem köteles.

2. Ha az épületek nem adattak át leltár szerint, ez vagy a tulajdonosnak vagy a bérlőnek szolgál hátrányára aszerint, amint az épületek a közepesenél jobb vagy silányabb állapotban vannak, mert a birói gyakorlat szerint a leltár nélkül átadott épületek állapota kétség esetén közepesnek veendő. Kurai döntvény erről nincs ugyan, de ezt a fölfogást több birói határozat megerősíti.

3. A bérlőt semmi sem tiltja el attól, hogy a trágyát a zöld ugarrá hordassa.

4. Nézetünk szerint a bérlő a szalmát el nem adhatja.

5. A birtokos az óvadékat vissza nem tarthatja, de nem azért, mintha ehhez nem volna joga, mert hisz az óvadék természete hozza magával, hogy az addig visszatartassék, míg a bérlő mindent át nem adott; hanem csupán azért, mert az óvadék a szerződés szerint az utolsó évi bérösszegbe számítandó be, melyet a bérlő mindenesetre előre tartozik fizetni. Az óvadék tehát ily módon konzummá-lódik, még mielőtt a bérlet megszűnne és a bérlő az épületeket a tulajdonosnak átadná. Sz. F.

Csikos rozs. (Felelet a 351. sz. kérdésre.) Az a beteg gabonató, melyet B. G. buzatáblájáról szedett és buzának óvadék, nem buza, hanem rozs s rajta a száruszög, melynek okozója az *Urocystis occulta* nevű gomba, mutatkozik igen nagy mértékben. A rozstőnek négy hajtása van s valamennyi egészen el van torzítva. A levelek hüvelyeim és lemezein valamint a száron egymás mellett feketés csikok láthatók; e csikok az üszöggomba spóráinak tömegei, a melyek később felszakítva a növény bőrét, mint barna por a felületet lepik el. Két hajtás kihányta félig-meddig kalászát is, de ezek a kalászok egészen nyomorultak, nem képesek egyetlen magot is hozni. A kalászok polyvái mindenféle alakú, elgörbült barna daganatok (a melyeket szintén üszögspórák töltönek ki) vannak, a polyvák szálkái elgörbültek s elvékonyodtak.

A rozsban a száruszög közönséges jelen-ség nálunk s némely évben nagy károkat okoz.

A buzán eddig hazánkban száruszökt nem észlelték, de Ausztráliában a buzán is mutatkozik ilyen betegség, melynek okozója az *Urocystis Tritici* Körnicke. M. Gy.

Beteg repceze. (Felelet a 352. sz. kérdésre.) B. L. Biharmegyéből néhány repcezevirágszárát küldött be, mely félig már elvirágozott. A virágszárak alsó felében rendszeren nem találni mást, mint a virágok nyeleit, tehát itt a repceze elvirágozott, anélkül, hogy termések, becsők, fejlődtek volna. A virágszárak felső részében sárgít néhány repcezevirág, de ezek között találunk még ki sem nyílt, a bimbóban elszáradt virágokat. Látni azután egy pár fiatal becsőt is, a melyek felületén kisebb-nagyobb fehérszínű gödröcskék vehetők észre.

Szétfejtve az elszáradt bimbókat, ezekből szennyesfehér, ugy 3 mm. hosszú, már kiszáradt, eldöglött álczák hullottak ki, egy-egy bimbóból három-négy is. Az álczákon jól ki lehet venni a feketés fejet, 3 pár feketés apró lábat,

s ha a kézi nagyítón átnézzük a postán összepréselődött álcákat, úgy nagyon jól látjuk, hogy azok hátán apró barna pettyek húzódnak kétsorban végig.

Ezek az álcák a *repczefénybogár* (*Meligethes aeneus*) álcái s ők valamint maguk a kifejlett fényes zöldszínű bogárkák okozták a repce pusztulását. Miattuk hullottak le nyeleikről, anélkül, hogy termést hoztak volna a virágok; miattuk száradtak el a bimbók s ők rágták meg a fiatal beczőket is s az ezek felületén látható fehéres gödrök nem mások, mint rágások.

A repczefénybogár határozottan a repce legkártékonyabb ellensége, melynek álcái és kifejlett alakjai (maguk a bogarak) egyaránt pusztítják a repce virágzatát. Pusztítják a még kicsiny bimbót, a nyíló virágot s a még fiatal beczőt.

A bogár a földből előbujva (itt telett át) kora tavasszal jelenik meg, befurja magát a bimbóba s azt kirágja. Később petéit is a bimbóba rakja; az álcák, amelyek a petékből kikelnek, ha elpusztították a bimbót, kimásznak belőle s más virágba kezdenek. Ha azután az álcák kifejlett, a földre bujnak, bábbá lesz s a bábokból a tavasz végén megint bogarak fejlődnek, de ezek és ivadékaik már az őszi repczében nem tesznek kárt.

Most már sikeresen nem lehet védekezni a pusztítók ellen, de ebben a repczében már nem is tesznek ezentul nagy kárt. Legjobb nyugodtan bevárni a repce teljes elvirágzását. Majd ekkor meg lehet ítélni, hogy érdemes-e meghagyni a repcét vagy nem.

Sikeresen csak megjelenési idejében, a mikor még nem szaporított, lehet a repczefénybogár ellen védekezni. Ilyenkor gyűjteni kell és megsemmisíteni. A gyűjtéshez bogárhálókat vagy e célra készített gépeket (ilyen a repczefénybogárrító talycska) használnak.

M. Gy.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
OMGE. közleményei.	835
Uzsora-értekezlet.	835
Állattenyésztés.	
A XIX. tenyésztésdíjnyertes állatai.	838
Szőlőszet, kertészet.	
Csiperkegomba-termesztés.	838
Gazdasági rovartan.	
Védekezés a káposztapillangó hernyója ellen.	340
Üzemen.	
A szimmentháli és borzderes tehenészetek jóvedelmességének kérdéséhez.	840
Állatértékesítés.	
Külkereskedelmi állatforgalmunk az 1901. évben.	841
Gazdasági építészet.	
Növendékmárha-istálló építése.	842
Levélsekreny.	842
Vegyesek.	844
Kereskedelem, tőzsde.	846
Szerkesztői üzenetek.	847

Kitüntetés. Ő felsége, személye körüli magyar miniszterének előterjesztésére, dr. Szomjas Lajos földművelésügyi miniszteriumi titkárnak buzgó szolgálati elismerésül a Ferencz

József-rend lovagkeresztjét adományozta. A jól megérdemelt kitüntetéshez gratulálunk!

Halálozások. Br. *Vécsey* József, főrendiházi tag cs. és kir. kamarás, a szatmárvármegyei gazdasági egyesület elnöke és az OMGE. tagja, f. hó 28-án, hosszú szenvedés után életének 73-ik évében meghalt Budapesten. Az elhunyt, mint a szatmárvármegyei gazdasági egyesület elnöke tevékeny részt vett a közgazdasági viszonyok és mezőgazdasági érdekek fejlesztése és előmozdítása érdekében. Halálát mély gyászba borult családján kívül kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. *Christély* Andor kiérd. polgármester, egyházfelügyelő, nyug. megyei tisztviselő, 1848—49-iki szabadságharcos életének 80-ik évében, f. hó 26-án Breznóbányán elhunyt. A meghaldogultban *Christély* Béla mezőgazdasági író és lapunknak ismert munkatársa atyját gyászolja.

Az angol gazdák tanlmányutja. Az országban tanulmányutat tevő angol vendégek utaztak el f. hó 25-én este Budapestre, hogy az ország nevesebb gazdáit, állami intézményeit tanulmányozzák. 26-án az egész napot Herkulesfürdőn, illetve a Vaskapunál töltötték, a honnan kedden 27-én érkeztek Aradra. Itt a pályaudvaron a vendégeket *Vásárhelyi* László orsz. képviselő fogadta az aradmegyei gazdasági egyesület tisztikara élén. Az angolok első sorban is az aradi vértanuk emlékének rótták le kegyeletük adóját. Megtekintették az aradi vértanuk szobrát, amelyre hatalmas koszorút tettek. Ezután az aradi nagyobb ipartelepeket, továbbá az aradmegyei gazdák által rendezett borkiállítás és borkóstoló, később a gazdasági egyesület és fogyasztási szövetkezet helyiségeit látogatták meg. Innen az arad-csanádi vasutak külön vonaton Magyar-Pécskára, Kis-Peregére és Német-Peregére mentek a vendégek, ahol népünnepélyt és állatkiállítást rendeztek tiszteletükre. Este a társaság Mezőhegyesre utazott, a méntelep és a mintagazdaságok tanulmányozására. Mezőhegyesről f. hó 29-én Debreczenbe utazott a társaság, hol *Komlóssy* Artur helyettes polgármesterrel élén a gazdasági tanintézet tanári kara és nagy közönség várta a vendégeket. Délelőtt az angolok a nagy ref. templomot, a kollégium könyvtárát tekintették meg, azután kihajtottak a királyi gazdasági tanintézet telepére, ahol *Kerpely* Kálmán igazgató fogadta őket, majd megtekintették a 300 holdas szőlőszeti telepet. Pénteken, f. hó 30-án reggel az angolok különvonaton a hortobágyi pusztára mennek.

A gabona-határidőüzlet megtiltása. Az osztrák képviselőház legközelebbi ülésén a határidőüzlet kérdésével fog foglalkozni. A képviselőház gazdasági bizottsága az általa kidolgozott törvényjavaslathoz a gabona-határidőüzlet megtiltását javasolja s a bizottság jelentésében a tilalom megvalósíthatóságát igyekszik bebizonyítani. A bizottság előadója czáfolgatja a javaslat ellen fölhozott argumentumokat s különösen azt, hogy a törvény életbelépése után a gabonaüzlet Bécs rovására Budapestre fog atmenni. Ezzel szemben az előadó úgy okoskodik, hogy a gabona-határidőüzletnek Ausztriában való egyoldalú megszüntetése hasztalan intézkedés volna, ha egyuttal Magyarországon is nem szüntetnék meg, de ennek nem szabad

tulságosan nagy fontosságot tulajdonítani, mert a bécsi piac Ausztriának gabonával való ellátásánál el nem kerülhető s a budapesti piac által sohasem lesz pótolható. Ausztria a magyarországi gabona legnagyobb fogyasztója s erre való tekintettel a kereskedelem fogja követni a fogyasztást, nem pedig megfordítva. Ausztriára nézve Bécs helyzeténél fogva gabonakereskedelmi centrum s az is fog maradni. Ami a gabona árának a budapesti börze által való befolyását illeti, nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy Budapesten kívül vannak más határidőpiacok is és ha már elfogadjuk azt, hogy a határidő-üzlet befolyásolja az árakat, úgy az is bizonyos, hogy ennek a befolyásnak nem kell éppen a budapesti határidőpiacról kiindulnia. Bármiként gondolkozzanak is a határidő-üzlet megszüntetésének a bécsi börzére való hatásáról bizonyos, hogy ez a hatás, ha egy ideig érvényesülni is fog, végre mégis azt a helyzetet fogja megteremteni, amely az effektív-piaczon az egészséges kereskedés érdekében egyedül elfogadható. Nagyon elérkezett az ideje nálunk is, hogy a gazdaközönségnek régen hangoztatott legelsőrendű legfontosabb kérelmével, a gabona-határidőüzlet megtiltásának kérdésével, foglalkozzunk és annak kereszttulvittele érdekében minden követ megmozgassunk.

Gyáripárosok országos szövetsége. A magyar gyáripárosok országos szövetsége f. hó 29-én megalakult. Működése a magyar iparra üdvös, a köz szempontjából becses és értékes lehet, mivel egészséges és gyakorlati alapon történt a megalakulás. A legmelegebben üdvözöljük ez új társadalmi szervezkedést, bár az intéző-bizottság elnökének összes kijelentéseivel egyet nem értünk, mindannak daczára mivel mi mindenkor a társadalmi szervezkedésnek igen nagy jelentőséget tulajdonítottunk s azoktól nagyon sokat várunk, reméljük azt, hogy a gyáripárosok szövetsége a társadalom egyéb szervezeteivel a létérdekeinek tudatára ébredt gazdaságadalommal karöltve fog hozzájárulni hazánk gyáriparának nagy és kitartó munka árán való fejlesztéséhez, felvirágoztatásához és különösen önállósításához.

Gazdák kötelező szövetezése. Az osztrák tartományokban a gazdák szövetezését készülnék organizálni, épp úgy, mint az már a kézművesekre vonatkozólag történt. Az erre vonatkozó törvényt most tették közzé. A törvényre vonatkozó részletes rendeletek a tartománygyűléseknek vannak fentartva. Rendszerint azonban minden bírósági kerületben szerveznek egy gazdaszövetkezetet. A gazdák szövetezésének célja a törvény szerint a gazdák erkölcsi és anyagi viszonyainak javítása, a közszellem ápolása, az önérték fentartása és emelése, kölesönös oktatás és támogatás stb. A mezőgazdasági szövetkezetek tagja lehet minden birtokos és bérlő. A szövetkezetek hatásköre kiterjed a gazdasági cikkek és eszközök közvetítésére és vásárlására, a mezőgazdasági termények eladására, a hadfelszerelések szállítására, közös raktárak felállítására, pinczegazdaságok, tejgazdaságok, vágóhidak, sütőműhelyek felállítására és a mezőgazdasági termények mindennemű közös feldolgozására és értékesítésére; jelzálogkölcsönök közvetítésére és megszerzésére, konvenciók közvetítésére, a mező-

Mauthner Ödön

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. szám, VI., Andrássy-ut 23. szám.

Ajánl biborherét, muharmagot, pohánkát, mustármagot, tengeri félékből: aicsuthit, székelyt, Pignolettot, Cinquantinot, továbbá takarmányrépamagot, mint: oberndorfit, eckendorfit, olajbogyóalakut, valamint raffiaháncsot és rézgáliczot

legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban.

Vesz: bármely mennyiségben biborherét és tavaszi repcét.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napijelentés a gabonafüzletről. 1902. május 30.

Magánjelentéseink a vetések állásáról továbbra is kedvezők és az időjárás is eléggé előnyös a gabonák fejlődésére.

Készüzében a hangulat változatlan volt; elkelt körülbelül 18000 métermáza buza gyengén emelkedett árakon.

Rozs továbbra is szilárd, azonnali szállításra helyben és helybeni egyenértékre 14.20—14.40 koronáig terjedő árakat fizetnek.

Árpában az irányzat változatlan, helyben és helybeni egyenértékre 11.20—12.20 korona között értékesíthető.

Zab minőség szerint helyben 14.20—14.80 koronáig terjedő árban helyezhető el.

Tengeri nyugodt, helyben 10.40, helybeni paritásra pedig 10.20 koronás árt jegyzünk.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten is dacára a nagyobb vételék és gyéribb kínálatoknak változatlan irányzat uralkodott és főleg a nagyobb készletek folytán a szeszárak még mindig változatlanul jegyeznek.

Elkelt helybeli szeszfinomítottól finomított szesz adózva 142.50—143.50 K., adózatlanul 43.50—43.75 K. nagyban. Vidéki kartellenküli szeszgyárak 1—2 K. olcsóbban jegyeznek.

Elesztőszeszben a kereslet kielégítő és felsőmagyarországi szeszkereskedők és szabadraktárak nagyobb vételékkel eszközöltek. Adózott áru 143.25—143.75 K., adózatlanul 43.50—43.75 K.

Denaturált szesz főleg vidéki gyáraktól lesz olcsón ajánlva és 28—29. kor. hordóval együtt. Helybeli egyesült gyárak jegyzése 31 K.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 39.—39.50 K.

Bécsi jegyzés 37.80—38.20 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 127.75—128.— korona adózott és 35.1/8—35.1/4 korona adózatlan szeszért.

Triest-i jegyzés 12.75.— korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Kivitelre több tétel finomított szeszt vásároltak, mely Dél-Törökországra felé lett szállítva.

Budapesti heti jegyzés: nagyban korona kicsinyben korona

Finomított szesz — 142.50—143.50 144.—144.50

Elesztőszesz — 143.25—143.50 144.—144.50

Nyersszesz adózva — 140.50—141.50 142.—142.50

Denaturált szesz — 30.—31.— 31.25—31.50

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bementve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása.)

A május havi, folytonos erős esőzések következtében úgy a rétek, mint a heretélék igen buján fejlődtek s ennek folytán nagyon jó takarmánytermés várható. Ezek okból az elmúlt héten a még készletben levő és most még vethető takarmánymagvak, mint vöröshere, luczerna, csalamádé-kukorica stb. csak nyomott árak mellett voltak elhelyezhetők. Kivételt egyedül muharmag képezett, melyből nagyobb mennyiségek adtak el, de ársökkenés ezen magnál is érezhető volt. Koránérő tengerifűjök igen élénken és nagyobb mennyiségben kerestettek.

Jegyzések 50 kilonként Budapesten:

Luczernamag	68—75	korona
Lenmag	17—18	"
Muharmag	13.50—14	"
Muharmag (régli áru)	8.50—8.75	"
Lófogú tengeri	8.—8.50	"

Lujza gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1902. május 29-én. Netto-árak 50 kgként, Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul kötelezettség nélkül.

Szám:	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Ár K.:	13.80	13.60	13.30	13.—	12.80	12.60	12.30	11.30

	7 1/2	8.
	10.10	5.70
Korpa:	F.	G.
Ár korona:	4.80	4.80

Rozslisztárak:

0	O/L.	I.	FR.	II.	II/b.	III.	Rkorpa
K.:	12.80	12.30	11.90	11.60	10.10	9.90	0.—

Hedrich és Strauss „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. 1902. május 30.án

Rozsliszt							
Szám:	0	O/L.	I.	WR.	II.	II/B.	III.
Ár: Kor.	11.70	11.30	10.90	10.60	10.40	9.20	0.—

Köleskása:					
Szám	0	1	2	3	4
Ár: Kor.	11.75	11.25	10.75	10.35	9.50

Kukoriczadara: finom (polenta) közép goromba			
Kor.	8.50	10.—	10.—
Rizatakarmányliszt Királyalmi derceze Takarmánydara			
5.20 F.	5.20 K.	4.70 F.	
Rizskorpa		Rozskorpa	
	3.10	4.70	

Áraink 50 kg-ként, helyben, elegysúly tisztasulynak véve, zsákkal együtt értendők.

Az Erzsébet-Gözmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1902. május 29-én. Kötelezettség nélküli árak 50 kilonként, zsákostul, osszulyt tiszta sulynak véve, a budapesti vasuti és hajóállomásokhoz szállítva:

buzaliszt:									
Sz.:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2
Ár: 14.—	13.70	13.50	13.30	13.—	12.80	12.20	11.40	9.70	
8-as takarmányliszt					buzakorpa finom goromba				
	5.80				4.80	4.90			

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezte üzleti jelentése. 1902. május 29

A hét elejével forgalmunk szilárd irány mellett újult meg, később azonban a megnagyobbodott hozatalok, enyhe időjárás, valamint a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok hatása alatt lanyha irányra változott át. A forgalom a tegnapi hetivásáros napon meglehetősen élénk volt, s az árak kisebb ingadozások mellett inkább lefele gravitáltak, melyek azonban, tekintettel a múlt héten érvényben volt magas árakra, még elég kedvezőnek mondhatók. Különösen figyelemre méltó körülmény nem fordult elő.

Nagybani eladásaink: Husfélék: vidéki marhahús eleje 64—74, hátulja 74—86, 6lött borjúk 76—80 súlylevonás nélkül; sertések szalonnával 90—100, lehúzott sertéshús 102—110, prima süldők 140—150 filléren adattak el kg-ként.

Tojás, mely nagyobb tételekben érkezett 57—58 koronán volt elhelyezhető.

Vaj: prima teavaj ötkilos darabokban 200, 1/2 és 1 kilós darabokban 210—220, főzővaj 150—160 fillér, túró 16 K. mm-ként.

Előbaromfi közül liba rendkívül nagy mennyiségben érkezett és minőség szerint páronként 6—8 K-án nyert elhelyezést. Rántani való csirke 1.20—1.40, sütni való 1.50—1.60, öreg tyúk 2.20—2.40 koronán értékesítettek páronként.

Vadfélék közül öz 1.40—1.50 K-ért volt egészben, s kilogrammonként elhelyezhető.

Spárgában az árak rohamosan estek, szőlő kilója 120—130, közép 60—80, levesnek való 40—50 fillér. Dió keresett, középminőségű 30—32 korona, nagyobb tételekben 100 kilogrammonként.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1902. május 30-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekől 134 szekér réti széna, 17 szekér muhar, 32 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, 6 takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 3 szekér egyéb takarmány (zabosbüköny), 1300 zsák szécska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 54—740, muhar 680—760, zsupszalma 320—380, alomszalma 240—280, takarmányszalma 320—360, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 660—720, lóhere —, luczerna —, köles —, sarjú —, szalmaszécska 350—380. Összes kocsiszám 202. Összes súly 242400 kg.

Budapesti szurómarhavásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1902. május 28.

Fölhozott:			
Magyarországból élő borjú	1191 drb	54—56	68—80
„ szurott „	—	—	—
Ausztriából-élő borjú	—	—	—
„ szurott „	—	—	—

Magyarországból élő bárány	—	—	6—11 K p-ként
„ szurott „	—	—	—
Ausztriából élő bárány	—	—	10—13 „
„ szurott „	—	—	7—10 „
Összesen	1191 drb		

Irányzat: lanyha, az árak 3—4 fillérrel csökkentek.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1902. május 28.

Fölhajtott:		Árak (drb-kint K-ban)	
Elsőrendű magyar jármos ökör	50 drb	365	—
Másodrendű „	78 „	—	—
Alarendelt min. magy. járm. ökör	—	—	—
Tarka növedéktíró	—	—	—
Hizalmivaló tinó	—	—	—
Tarka fejős tehén	144 „	140—220	—
Bonyhádi fejős tehén	52 „	230—320	—
Jármos bivaly	—	—	—
Tenyészbika	—	—	—
Összesen	326 drb		
Eladatlan maradt	176 „		

Irányzat: a vásár menete lanyha.

Budapesti vágómarhavásár. (Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1902. május 28.

Fölhajtás összege:		Minőség szerint:	
Új fölajtás	1546 drb	Elsőrendű hizott	416 drb
Mult vásárról visszamaradt	9 „	Másodrendű „	858 „
Összeg	1555 drb	Alarendelt minőség	138 „
Eladatlan maradt	11 drb	Növendékmarha	94 „
Származási hely szerint:		Bivaly	49 „
Magyar eredeti	1030 drb	Összeg	1555 drb
Magyar tarka	525 „	Nem szerint:	
Szerbiai marhák	— „	Bika	172 drb
Horvátországi marhák	— „	Ökör	865 „
Boszniai marhák	— „	Tehén	380 „
Összeg	1555 drb	Bivaly	518 „
		Összeg	1555 drb

Á r a k (100 kilogr.-kint élősulyan minden levonás nélkül fillérekben)

1902. május 28.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	62—68	52—60	46—50
Tarka hizott ökör	62—68	52—60	46—50
Szerbiai ökör	—	—	—
Tehén	58—64	54—58	44—50
Bika	60—67	52—58	46—50
Növendékmarha	—	—	—
Bivaly	—	36—44	—

Irányzat: a vásár hangulata kezdetben élénk, később vontatott, az árak mult feléhez képest változatlanok.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. május 22.

Fölhajtott:		Árak (drb-kint korona)	
Jobb minőségű hátszó	4 drb	—	—
Könnyű kocsiló (jukker)	10 „	380—440	—
Nehéz kocsiló (hímös)	30 „	250—300	—
Igás kocsiló (nyugati vér)	50 „	20—340	—
Ponny	— „	—	—
Fuvaroslovak	110 „	100—160	—
Parasztlovak	150 „	48—90	—
Alarendelt minőség	70 „	20—50	—
Összesen	424 drb		
Eladatlan maradt	192 drb		

Irányzat: a vásár hangulata lanyha.

Budapest sertésközvágóhídi zártsertés.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1902. május 23-tól május 28-ig.

Heti fölajtás összege	Érkezett waggon	Érkezett összesen darab	I—X. k. elszállított	Eladatlanul maradt
május 23-tól május 28-ig	92	4157	3753	588

Napi árak fillérekben						
N a p	Öreg nehéz páronként 400—450	Páronként 300—350	Páronként 250—300	Páronként 120—180	Malacz	Hússalajta
május 23.	80—84	74—80	66—92	67—80	70	86
május 28.	76—80	72—76	60—90	68—84	—	—

Árak élősulyan levonás nélkül jegyeztetnek. Irányzat: a vásár élénk.

Budapesti kőbányai sertéspiac.

(A kőbányai m. kir. állategészségügyi hivatal jelentése a „Köztelek” részére.) 1902. május 22-től 27-ig.

Table with columns: Állomány, Elszállítás, Sertésállomány volt, Budapesti fogyasztásra, etc.

Hizottsértés-árak:

(Megállapodás szerinti súly és 4% levonással kgr.-ként.) Magyar öreg nehéz, párja 400 kg.-on felül 96-100 fill.

(Az alábbi árak páronként 45 kg. súly és 4% levonással kilogrammonként.)

Table with columns: Magyar fiatal nehéz, közép, könnyű, Szerbiai nehéz, közép, könnyű.

Irányzat: nagyobb kereslet következtében — különösen zsirsértés iránt — igen élénk.

Soványsertés-árak:

(Az árak 4% levonással elősúlyban értendők kg.-onként.) Öreg 2 éven fölül 74-101 80-ig

Table with columns: Öreg 2 éves, Süldő véssen átment, Süldő véssen át nem ment.

Irányzat: nagyobb kereslet következtében igen élénk.

Bécsi szurómarhavasár.

(Eredeti tudósítás a „Köztelek” részére.) 1902. május hó 28-án.

Table with columns: Főhözatal, Magyarországból élő, Ausztriából élő, etc.

Összesen 7628 drb

Irányzat: lanyha: az árak 4-8 fillérrel estek bor- u. knál különként.

Bécsi juhvasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1902. május 27.

Table with columns: Főhajtás, Magyarországból, Galicziából, etc.

Összesen 100 Bány... 12-26

(Az árak kg.-ként fillérekben, elősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: lanyha.

Bécsi sertésvasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1902. május 27.

Table with columns: Főhajtás, Származás szerint, Minőség szerint, Magyarországból, etc.

Összesen 12670

Eladatlan maradt ... Összesen 12670

Árak: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Table with columns: Elsőrendű nehéz magyar, Könnyű és szedett magyar, Öreg nehéz és közép magyar, Német és lengyel husajták.

Irányzat: vonatlott.

Ingatlanok árverései (40,000 korona becs- értéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Table with columns: Junius 2., Junius 3., Junius 4., Junius 6., Junius 9., Junius 10., Junius 13., Junius 14., Junius 16., Junius 17., Junius 18., Junius 19., Junius 20., Junius 21., Junius 22., Junius 26., Julius 8., Julius 9., Julius 11., Julius 16., Julius 22., Aug. 7., Aug. 27.

Szerkesztői üzenetek.

R. E. urnak Jánosháza. Boldogult Villási tulajdonképen a Lucas Ede által irt: „Gyümölcsfajenyésztés”-t fordította magyarra; az egyik könyvaru példányait új borítékkal látván el, drágábban adja, mint az eredeti zöld borítékban levő. Innen a tévedés, hogy két munka létezik. Újabb kiadás nem jelent meg. A földm. miniszter kiadott egy „Fajenyésztés” címűt, irta Molnár István. Ara 1 korona. Tessék ezt megszerezni. A dinnyének nagyban való termesztését tárgyalja: „Gyakorlati utmutatás a kereskedelmi dinnyetermesztésre”. irta Pósa József.

Kisebb, tehát a kerti dinnyetermesztéssel foglalkozik „A dinnyész munkaköre”. irta az öreg dinnyész. Továbbá: „Gyakorlati utmutatás a dinnyetermesztésre”. irta Csanády István. Egyik munka sem új, de most is jól használhatók. Ezenkívül eléggé kimerítően tárgyalja a dinnyetermesztést minden zöldségtermesztési munka, a minő a Grubiczy-Marek által fordított: „Zöldségtermelés” és a Baranyay István által irt: „Konyhakertészet” című is.

Ij. Frey Gusztáv urnak. Pontos címét kérjük szerkesztőségünkhez beküldeni, hogy írói tiszteletdíját elküldhessük.

I. J. urnak Pécs. A földmívelési értesítőt kiadja a földmívelési miniszter, kiadóhivatala IV., Egyetem-u. 4. sz., magánelőfizetőknek egész évre 4 kor.

N. L. urnak Marosvásárhely. Tessék a forrás megnevezése végett Hreblay Emil állattenyésztési felügyelőhöz, Budapest VIII. Csömöri-ut fordulni.

B. J. urnak Csőka. Láttatlanban a baj okát megmondani lehetetlen, tessék egy hullát az állatorvosi főiskolába Budapestre, a baj megállapítása végett, beküldeni.

Cs. J. urnak Batta. Három havi fölmondás Önt minden körülmények közt megilleti és ha ezt Öntől megtagadták, forduljon a bírósághoz.

H. G. urnak Tüskevár. Minthogy az atya a fiut a kártévo cselekményre nem utasította és őt az eset körül egyébként sem terhel gondatlanság: az esetért az atyát nem lehet vagyoni felelőségre vonni.

B. Gy. urnak, Vaskapu-tanya. A tőrek és a polyva a szalmához számítatik, az tehát a bérlet utolsó évében a tulajdonost illeti.

H. B. urnak Erdőkürt. A principális ur kedves nevével folytatott kanapé-pörbe legnagyobb sajnálatunkra bele nem érthetjük magunkat.

B. Gy. urnak, P. Mikebuda. Gabona-kötlevelek után a kincstári illeték akkor rovandó le, ha azok bíróság előtt érvényesítettek.

A. Ö. urnak, D. Adony. Gazdasági oklevelek honosítása nem a közigazgatási hatóságoknak, hanem az oklevél adásra jogosított gazdasági tanintézetek hatáskörébe tartozik. Az illető köteles magát valamely ilyen intézetnél vizsgálatnak alávetni és a honosítás annak alapján történik.

T. K. urnak, Magyar-Gencs. Ha az illető földesur a gazdatisztet fölfogadta, sőt birt állásának felmondása sára utasította, most pedig törvényes ok nélkül őt befogadni nem akarja: a gazdatisztnek jogában áll tőle egy egész évi fizetését követelni.

A. B. urnak Berkenyes. Nagyon természetes, hogy a szolgálatadó buza helyett nem adhat konvenczióba rostaalját és hogy a cseledeket sürgős szükség nélkül vasárnapokon állandóan dolgoztatni nem álljogában. Ilyen kérdésekkel talán még sem kellene szerkesztőségünket terhelni. Ön összevessett a principálisával és felmondott neki, mert gorombaságokat tűrni nem hajlandó. Ezt mi is helyeseljük, csak azt nem tudjuk felfogni, hogy mennyiben tartozik ez mi reánk, vagy lapunk olvasó közönségére.

B. V. urnak P. Radvány. A haszonbérlet lejártával a haszonbérletnek minden haszonélvezeti joga megszűnik és így a szeptember végével kilépő haszonbérlet annál kevésbé tarthat igényt a nádasoknak télen vágható termésére, mert bérletének első évében a nádtermést perzipálta, holott annak tenyészideje alatt még nem volt a haszonbérlet birtokában.

P. M. urnak Kenderes. Ha a 200 kat. holdnál nagyobb birtokot az illető, mint önálló vadászterület bejelentette, akkor a község nincs jogosítva azt a többivel együtt haszonbérbe adni. Ha azonban a községi vadászat még ezen bejelentés előtt haszonbérbe adatott, ezen területet a haszonbérletből kiszakítani és a haszonbérletől elvonni a haszonbérleti idő lejártá előtt nem lehet.

L. J. urnak, Ajka. Ha kényszereladás folytán a haszonbérlet távozni kényszerül, ez mindig a legközelebbi gazdasági év végén történik. Kártalanításának összegét barátságos egyezség hiányában, szakértők fogják megállapítani. Évi tiszta jövedelmi alapul az évi bérösszeg 1/4 részét szokás venni.

MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉRE! Ellsmert kltlnő hazai gyártmány! 1600 gözcséplőkészlet üzemben! Cím: ELSŐ MAGYAR gazdasági gépezár RÉSZVÉNYTÁRSULAT BUDAPESTEN, Váci-ut 19. szám. Gözcséplőkészletek 2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12, lőerejtek. Magánjárók (uti mozdonyok.) Kérjtek minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozsánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ. Arjegység kívánatra díjmentesen küldetk.

Table with columns: 0-11 K.p.-ként, 10-13, 7-10.

4 fillérrel csök- szmarhavasár. részére.)

Árak (drb.-kint K.-ban) drb 385

140-220, 230-320

drb, ha. avasár. részére.)

Minőség szerint: ndü hizott 416 drb, rendü 858

delt minő- 138, lékmarha 94

49, Összeg 1555 drb

Nem szerint: 172 drb, 866

380, 518, Összeg 1555 drb

hás nélkül fillérekben) I. rendü III. rendü

52-60 46-50, 52-60 46-50

54-58 44-50, 52-58 46-50

38-44

ta kezdetben élénk, tetihez képest válto- sár. (ek" részére.)

Árak (drb.-kint korona) 4 drb, 380-440

250-300, 20-340

100-160, 48-90, 20-50

4 drb, 32 drb, 4 drb

idi zártsertés. (ek" részére.) 3753, 588

fillérekben Páron- kint 120-180 Klg. Malacz Husos fajta

67-80 70 86, 68-84

jegyzetnek.

**Legjobb benzin motorokat
Beck és Gergely gyárt.**

Budapest, V., Váci-út 12. szám.

KÁLLAI LAJOS BUDAPEST, VI., GYÁR-UTCZA 48.

Ajánlja 1-100 lóerőig legjobb gyártmányú villamos öngyújtóval ellátott

**BENZIN-MÓTOR ÉS
BENZIN-LOKOMOBIL**

valamint **SPIRITUSZ-MÓTORJAIT**

gazdasági, ipar- és malom-célokra. Teljes jótállás és előnyös fizetések.

Egyedül létező legújabb találmány.

Ellenőrző biztostó — szelep. Olajfogóasztalt jelző körkörösre.

MÓTOR UJDONSÁG!
A jelenkor legtökéletesebb és leg-egyszerűbb motorja.
Arjegyék és költségvetés ingyen
Legújabb motorjaim terjesztése érdekében, gőzgepeket esetleg cserébe veszek.

Benzinlokomobilok szabad, kettős tisztító cséplőkkel állandóan üzemben láthatók!

Schutz-Marke

A szárnyasok felnevelésére!

A legjobb, legújabb és legégszégesebb szárnyasokat nyeri, ha a fiatal osztrák Fattinger húsröst-ostriketápszerével neveli. Minden tapasztalt tenyésztő dicséri azt, s csakis ezen jó és olcsó tápszert használja.

Ismeretéseket okszertü baromfi-tenyésztésről ingyen küld az állattápszergyár

Fattinger & Co., Wien IV.
Árak: 50 kiló 22 kor., 5 kilós postacsomag bérmentve 3 kor.

Fattinger & Co.
WIEN, IV.
Wiedner Hauptstrasse 3.
Kimerítő árjegyzékek Fattinger hírestápszeréről szárnyasok, fészkek, halak, madarak kutyák stb. részére ingyen.

SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA

gépraktár és műszaki iroda
BUDAPEST, Váci-körut 26.

55% szabad felület!

Legnagyobb — megtakarítás tüzelőanyagban cséplőgépeknél és gőzgépeknél

Elsőrendű tüzálló öntvényből.

SZABADALM. LATZKÓ-SCHVARCZ

TŰZROSTÉLYOK

egyaránt alkalmasak úgy befalazott kazánok, mint cséplőlokomobilok számára.

25%-ig terjedő tüzelőanyag megtakarítást eredményeznek. Használatuknál a legrosszabb tüzelőanyag, akár porszén is tökéletesen el ég.

Ára 100 kgr.-ként 50 korona.

7051

Lóeladás.

Gróf Berchtold Lipótné, szül. Gróf Károlyi Ferdinanda ömeltósága árpádhalmi uradalmában

18 db. 4 éves angol félvér csikó eladó.

Szives megkeresések Árpádhalom, posta: Orosháza kretnek.

Jóságfelügyelőség.

7034

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

BUDAPESTEN,
VI., Váci-körut 57. sz.

Uj gazdasági gépgyára és vas-öntödéje Kispesten

ÉPÜLT 1900-ban.

Ajánlja legjobb minőségű **gazdasági gépeit és eszközeit** jutányos árak mellett.

Terjedelmes árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Legjobb benzin motorokat
Beck és Gergely gyárt.

Budapest, V., Váci-út 12. szám.

KALLAI LAJOS BUDAPEST, VI., GYÁR-UTCA 48.

Ajánlja 1-100 lóerőig legjobb gyártmányú villamos öngyújtóval ellátott
BENZIN-MÓTOR ÉS
BENZIN-LOKOMOBIL
 valamint **SPIRITUSZ-MÓTORJAIT**
 gazdasági, ipar- és malom-célokra. Teljes jótállás és előnyös fizetések.
Egyedül létező legújabb találmány.

MÓTOR UJDONSÁG!
 A jelenkor legtekélyesebb és leg-egyszerűbb motorja.
 Árjegyzék és költségvetés ingyen
 Legújabb motorjaim terjesztése érdekében, gépeket esetleg cserébe veszek.

Ellenőrző biztosító — szelep. Olajfogyasztást jelző körkénésére.

Benzinlokomobilok szabad, kettős tisztító cséplőkkel állandóan üzemben láthatók!

Schutz-Marke

A szárnyasok felnevelésére!

A legzebb, legjobb és legégszesebb szárnyasok: nyeri, ha a fiatal csirkéket Fattinger húsröst-csirketápszerével nevel. Minden tapasztalt tenyésztő dícséri azt, s csakis ezen jó és olcsó tápszeri használja.

Ismeretéseket okszertű baromfi-tenyésztésről ingyen küld az állattápszer-gyár

Fattinger & Co., Wien IV.
 Árak: 50 kiló 22 kor., 5 kilós postacsomag bérmentve 3 kor.

Fattinger & Co.
WIEN, IV.
 Wiedner Hauptstrasse 3.
 Kimerítő árjegyzékek Fattinger híres tápszeréről szárnyasok, fészkek, halak, madarak, kutyák stb. részére ingyen.

SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
 gépraktár és műszaki iroda
BUDAPEST, Váci-körut 26.

55% szabad felület!

Legnagyobb — megtakarítás tüzelőanyagban cséplőgépeknél és gőzgépeknél

Elsőrendű tűzálló öntvényből.

SZABADALM. LATZKÓ-SCHVARCZ
TŰZROSTÉLYOK
 egyaránt alkalmasak úgy befalazott kazánok, mint cséplőlokomobilok számára. <<<<

25%-ig terjedő tüzelőanyag megtakarítást eredményeznek. Használatuknál a legrosszabb tüzelőanyag, akár porszén is tökéletesen el ég.

Ára 100 kgr.-ként 50 korona.

7051

Lóeladás.

Gróf Berchtold Lipótné, szül. Gróf Károlyi Ferdinanda ömeltósága Árpádhalmi uradalmában

18 db. 4 éves angol félvér csikó eladó.

Szives megkeresések **Árpádhalm, posta: Orosháza** keretnek.
Jószágfelügyelőség.

7034

HOFHERR ÉS SCHRANTZ
BUDAPESTEN,
VI., Váci-körut 57. sz.

Uj gazdasági gépgyára és vasöntödéje Kispesten
ÉPÜLT 1900-ban.
 Ajánlja legjobb minőségű **gazdasági gépeit és eszközeit** jutányos árak mellett.

Terjedelmes árjegyzékek bérmentve és ingyen.

KÁDÁR GYULA szab. gyorslóhere-magfejtő-gépgyára Nagyváradon.

T. cz. Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönség és géptulajdonosok becses figyelmét felhívni a szabadalmazott **gyors lóhere- és luczerna-mag cséplő és gubózó gépre**, mely nemcsak magas munkaképességénél fogva mulja felül az eddig létező összes ilyenmü gépeket, hanem azon előnyénél fogva is, hogy vele a cséplés és gubózás egyszerre végezhető, de egyedül a gubózást is kitünő sikerrel végzi.

Ezen szabadalmazott lóhere- és luczerna-mag cséplő dob, mely minden cséplőgéphez alkalmazható, két részből van készítve, illetve a rászertelt csavarok segítségével két különböző hengerpalástot lehet képezni és pedig az etető nyílásnál levő hengerpalástnak nagyobb átméret szükséges, mert itt több gubót vesz be. Míg a kiömlő nyílásnál levő hengerpalást szűkebb átmérőjűparalellra állítható, mi a kifejtés főtényezője.

Találmányomnak nemcsak meglepő munkaképességéért szavatolok, hanem azért is, hogy bármely eddig létező heremag-fejtő ellenében kétszerannyi magot fejt majdnem felannyi erővel. Hogy ezen találmányom mily előnnyel működik a gazdaszat terén, az számos elismerő levelekből, melyeket a nagyérdemű gazdaközönségtől kaptam, világosan kiténik.

Megrendeléseknél szükséges a dob hossza és körmérete, ugyszintén a nagy törekrosta hossza. Ára teljesen felszerelve **160 korona**.
Teljes tisztelettel

Kádár Gyula szab. gyorslóhere-magfejtő-gépgyára Nagyváradon

ELISMERŐ LEVELEK:

T. Kádár Gyula géplakatos mester

Nagyváradon.

A küldött ujonnan szabadalmazott új gyors lóheremagfejtőt, a maínapon használatba vettem minden átalakítás nélkül, a cséplőgéphez használtam, úgy, hogy a cséplést és gubózást egyszerre teljesíti, ugyanynyira jól sikerült, hogy a heremagot egyenesen zsákba kaptam; ezt óhajtom Önnek tudomására adni.

Tisztelettel

Szt. Jobbi gazdaság kezelőse.

Ezenkívül birtokomban vannak az alant felsorolt birtokosok és gazdaságok elismerő levelei, melyek mind a szabadalmazott lóheremagfejtő gépem használatossága mellett bizonyítanak. A többek között felemlítem és kívánatra megküldöm: Szunyogh Szaboles nagybirtokos Esztár, Schwartz Gyula nagybirtokos Gyapoly, Pusztai-Alcsi gazdaság, gr. Csekonic Endre uradalmi Hosszupályi, Uradalom Ó-Siska, Uradalom Margitta, Uradalom Székelyhid, Farkas Ferencz Csehtelke, Szacsyay Ákos Kigyik, Lichtenstein Menyhért Balmaz-Ujváros, Diamand Béla Nagyvárad, stb.

Nagyváradú lat. szert. háptalan miskei gazdasága.

Tekintetes **Kádár Gyula** urnak Nagyváradon.

Van szerencsém ezennel tudomására hozni, hogy a fenti gazdaság részére Ontól vásárolt lóheremagfejtő dobbal teljesen meg vagyok elégedve, mert míg egyfelől azáltal tesz kitünő munkát, hogy egyenesen dolgozik, s nem kell külön legubózni, addig másfelől érdeme az, hogy tisztán s gyorsan dolgozik s a magot mind kiveszi.

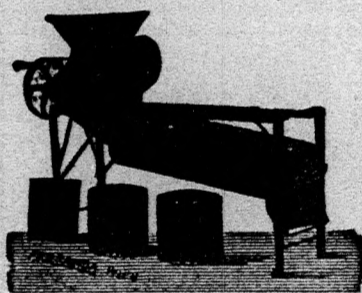
Kelt Micske pusztá, 1897. okt. 15.

Tisztelettel

Janosó Lajos kápt. urad. gazdatiszt.

STAHEL ÉS LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utca 8.

Ajánljuk **trieurjeinket** minden gabona tisztítására 5 kiló nyerstermény beküldése mellett speciális **trieurt** készítették.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felszerelünk. Kívánatra képes árjegyzékkel szolgálnunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárúsítók alkalmazást nyerhetnek.

Malomeladás,

malomvétel,

malombérlet,

gépek vétele

és eladása.

Legcélszerűbben eszközölhető a

MOLNÁROK LAPJA

révén.

Bpest, VII., Kerepesi-út 50

Knuth Károly

mérnök és gyáros.

GYÁR ÉS IRODA:

BUDAPEST,

VII. ker., Garay-utca 6-8. szám.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closettek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönbön köszén-, olaj- és petróleum váladékból nyert gázok értékesítését, cizáló készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű kőanyag-csövek raktáron.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10.

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400,000.- kor.
Alapítványok és üzletrészekben 1,268,080.-
Tartalékok 111,053.60.-

Összesen: 1,779,133.60.-

Első évi felesleg 90,349.-

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében biztosított tagok díjarányban részesülnek.

Az 1901. évi üzlet eredmény alapján 6470

az alapítók 5% kamatban, a biztosított tagok díj visszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Kronen Separator
a legelőkélelesett falozógép.

Első Magyar Tejgazdasági Gép- és Eszközgyár
VI. Jász u. 7. sz. Budapest.

Tejhitők.
Vajköpülők.
Tejszövetkezeti Berendezések.
Vajexport
Árjegyzék, tervek, költségvetések ingyen és bérmentve

Gyárilag javított
igen jó, használt

gőzcséplőkészletek

kaphatók:
BECK és GERGELY-nél
Budapest, V., Váci-ut 12.

Földbirtokosok,

gazdák és raktárvállalatok stb. figyelmébe. Austria-Magyarországon általam bevezetett s mindenki által hasznosnak elismert

ponyva-kölcsönző intézet

ajánl igen csekély költséddij mellett 96 □mtr. és 48 □mtr. nagyságu telített

== kazal ponyvákat, ==

mezői termékek és vasuti waggonok betakarásához, továbbá 12 □mtr. nagyságu, behordáshoz alkalmas **szekrényponyvákat**, miáltal saját ponyvák költséges beszerzése megtakaríthatik. Ugyazintén

zsákok is kölcsönözhetnek

igen olcsó árak és előnyös feltételek mellett. Ugyazint legolcsóbban szerezhetők be új és használt

telített ponyvák,

valamint **szekrényponyvák** 7 korona és 9 korona, **varrás nélkül** egy darabból szöve csinívat **ponyvák** 16 korona, továbbá új és használt

zsákok

minden nemben, gabona, faszén, liszt és korpás zsákok stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás.

Elsőrendű lópokrócok.

Ócska zsák és ponyva minden mennyiségben a legmagasabb áron megvételik.

NAGEL ADOLF

Budapest, V., Arany János-utca 12. sz.

Telefon 35—92.

Sürgöny-cím: Nagel Adolf, Budapest.

„KÖZTELEK” KIADÓHIVATALÁBAN

BUDAPEST, KÖZTELEK

a következő gazdasági szakmunkák kaphatók:

Az Ujlaki uradalom üzleti berendezése. Irta Wiener Mosko A „Köztelek” szerkesztősége által kiténtetett pályamű. Két táblával, hat ábrával. Ára portomentesen megküldve 1 kor. 10 fillér.

Egyszerű gazdasági számvitel. II-ik kiadás. Irta Suschka Riechard. Az Orsz. Magy. Gazd. Egyes. által 2000 korona pályadíjjal koronázott pályamű. Bolti ára csinos vászonkötésben 6 korona. A „Köztelek” előfizetőinek és az O. M. G. E. tagoknak portomentesen megküldve 4 korona 60 fillér.

A Baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése. Irta Hreblay Emil állattenyésztési felügyelő. Ára portomentesen megküldve 1 korona 70 fillér.

A mesterséges borok készítésének, forgalomba hozatalának tilalmáról szóló törvény. Magyarázó jegyzetekkel ellátta: dr. Lónyai Ferencz. Ára 1 kor. 60 fillér.

A mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894-ik XII-ik törvények, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarázatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

A sertés javítása és hizlalása. Gazdák és hizlalók használatára. Irta: K. Ruffy Pál uradalmi főtiszt. Ára portomentesen megküldve 2 kor. 20 fillér.

I. Káté községi mező- és hegyőrök számára. A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-ik törvények alapján összeállítva. Ára portomentesen megküldve 40 fillér.

II. Káté az uradalmi eszözök számára. Ára portomentesen megküldve 40 fillér. Összeállította: dr. Balkay Béla. Mindkettő csinos zsebkönyv alakú kemény táblába van kötve és 20 oldalas jegyzetnaplóval van ellátva.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb.
körében kitünően bevált

„Pef” (Porcellán-Email-Festék)

Falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartásig.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.

Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyiségek stállók, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák, klosettek stb. részére felette czélszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szivesen szolgálunk az egyedüli gyárosok

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

6706/a

Schneider J. és Társa

Budapest, V. ker., Báthory-utca 12. sz.

Ajánlja különböző minőségű

6799

géptisztító kenderét és kóczát.

Kívánatra mintával és árjegyzékkel szivesen szolgálunk.

Megjelent

és kiadó: —
hivatalunkban
megrendelhető:

A csatorna- kérdés.

A Magyar Mérnök-
és Építész-Egyletben
e kérdésben tartott

értekezések
gyűjteménye

Terjedelme 20 ív.

Ára: 4 korona.

Kiadóhivatalunkban

— kapható —

A birtokosok és gazdatisztek jogviszonya

— című mű. —

Irta: KASSAY ADOLF

Ára portomentesen meg-
küldve 1 kor. 20 fillér.

Bányászati műszaki iroda

Budapest, VI., Teréz-körút 48. szám.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszter ur
80096. sz. rendeletével ajánlva.

Tulajdonos: EICHEL LIPÓT
okl. bányamérnök, bányabirósági hites szakértő.

Elvállal bányageológiai és bányamér-
nöki felvételeket, kutató munká-
latokat, ásványzén, ásványolaj és
érczekre, azok feltárását és érté-
kesítését jutányos feltételek mellett.

Szakvélemények bányá-
szati és bányajogi ügyekben.

Elismert legjobb és legolcsóbb Benzin-petrolin gázmotorok

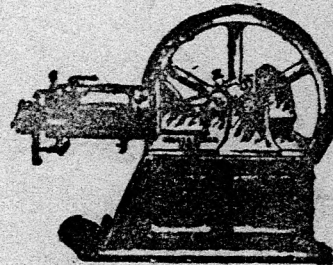
és lokomobílok

villanyos gyújtással és
szelep kormányzattal a
legmesszebb menő ke-
resség mellett minden
gazdasági célra alkal-
mas. Nem gyorsfutók,
tehát malomüzemek-
re különösen előnyvel
használhatók.

Szállítja kedvező áre-
tési feltételek mellett
Oszers és Bauer

motorgyára. Magyarországi vezérképviselet és raktár.
DÉNES B. Budapest, VI., Váci-körút 61.
Árjegyzék ingyen 4811

Tisztességes ágyúknak keresztetnek.

Vonat-
316
60
40
30
130
150
90
30
100
60
100
30
40
20
170
30
90
51
31
32
60
60
51
40
90
31
32
100
102
30
90
30
31
170
5
15
100
50
190
40
130
60
90
1
150
32

S
minden
Logj
Arj
ingyen

Kitűnő HOLLINGSWORTH SZÉNAGYÚJTÓK darabja 60 frt.

Kapható: Beck és Gergelynél, Budapest, V., Váci-ut 12.

A magy. kir. államvasutak nyári menetrendje.

Érvényes 1902 május hó 1-től.

A vonatok INDULÁSA Budapestről.

A vonatok ÉRKEZÉSE Budapestre.

A keleti pályaudvaron.				A nyugati pályaudvaron.				A keleti pályaudvaron.				A nyugati pályaudvaron.			
vonat-szám	óra	perc	Délelőtt	vonat-szám	óra	perc	Délelőtt	vonat-szám	óra	perc	Délelőtt	vonat-szám	óra	perc	Délelőtt
28	6 20	szv.	(Triest, Nagy-Kanizsa Hatvan)	1021	1 00	kel. ost. exprv.	(Bécs, Berlin) Páris Ostende, London	645	5 00	tszsz.	Arad	701	12 50	kel. ost. exprv.	(Konstantin. Bukarest)
316	6 25	"	Gyulafehérvár, Nagyszombat, Szaniszlau	150	5 50	szv.	Palota-Ujpest	1707	5 45	szv.	Staniszlau, M.-Sziget	145	4 40	szv.	Palota-Ujpest
604	6 50	gyv.	Bécs, Graz	122	6 00	"	Érsekújvár	607	6 10	"	Brassó, Arad	147	5 35	"	Palota-Ujpest
10	6 50	szv.	Bécs, Graz	4102	6 35	"	Czegléd, Szoln.	47	6 15	tszsz.	Bicske, Sárosgárd	6101	6 15	"	Szoln., Czegléd
402	7 15	gyv.	Kassa, Munkács	152	6 55	"	Esztergom	405	6 35	szv.	Lemberg, Kassa	1407	6 25	"	Berlin, Zsolna
302	7 30	"	Ruttka, Berlin	6012	7 05	vv.	Palota-Ujpest	11	6 40	"	Miskolc	149	6 55	"	Palota-Ujpest
1502	7 30	"	Fehring, Graz	104	8 00	"	Lajosmizse	1503	6 55	gyv.	Csorna, Kassa	217	7 05	tv. szsz.	Parkány-Nána
1508	7 35	szv.	Kassa, Csorba	1404	7 20	gyv.	Zsolna, Berlin	907	7 05	szv.	Belgrád, Brod	709	7 15	szv.	Bukarest, Vercelrova
906	7 40	"	Belgrád, Brod	708	8 15	"	Bécs	507	7 10	"	Brassó, Kolozsvár	4107	7 25	"	Bázis
318	7 50	"	Gödöllő	134	8 30	szv.	(Orsova, Bázis)	1303	7 25	"	Graz, Fehring	151	7 35	"	Palota-Ujpest
1002	8 00	gyv.	Zágráb, Fiume	134	8 45	"	Nagy-Maros	309	7 30	"	Hatvan	117	7 45	"	Bécs
606	8 10	szv.	Arad, Brassó	116	9 25	"	Palota-Ujpest	501	7 50	gyv.	Bukarest, Brassó	6011	7 50	vv.	Lajosmizse
1008	8 15	"	Zágráb, Fiume	136	11 35	"	Bécs, Berlin	1021	7 50	vv.	(Paks, Adony-Szabolcs)	1318	8 10	szv.	Nagy-Maros
506	8 20	"	Kolozsvár, Brassó					1005	8 10	szv.	(Fiume, Zágráb, Pécs)	713	8 25	"	(Kis-Kun-Pétegyháza)
2	8 50	gyv.	Bécs, Maramaros-Sziget					1509	8 15	"	(Zágráb, Kassa)	4101	8 35	"	Esztergom
408	8 50	szv.	Bicske					1003	8 30	gyv.	(Turin, Róma, Fiume, Zágráb)	123	8 45	"	Parkány-Nána
24	9 00	"	(Maramaros-Sziget)					311	8 45	szv.	Hatvan	1403	9 40	gyv.	Berlin, Zsolna
1708	9 15	"	Bicske					13	9 05	"	Győr	153	10 10	szv.	Palota-Ujpest
306	9 35	"	(Maramaros-Sziget)					509	9 15	"	Szolnok	715	10 55	"	Szeged
								307	9 45	"	Ruttka	119	11 05	"	Érsekújvár
								909	10 05	"	Szabadka				
								27	10 20	"	(N.-Kanizsa, Triest)				

SZIVATTYUK

Legújabb javított rendszerű tizedes, százas és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Emberrétegek, mérlegek házi használatra, baromtermékek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártára.

W. GARVENS, Wien, Schwarzenbergstrasse 6.

MÉRLEGEK

Legújabb javított rendszerű tizedes, százas és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari célokra. Emberrétegek, mérlegek házi használatra, baromtermékek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártára.

Szabadalmazott Kosárbetétek

cséplőgépek számára, kaphatók a feltalálónál teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

A kosárbetétek árai:

4 lóerejű géphez	30	8 lóerejű géphez	40
6	35	10	45

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő. 6804

BAJZÁTH IGNÁCZ, Székelyhídon.

TAM.
 Y-nél
 12.
 N
 k:
 Két
 ér.
 ka
 jal
 A
 en-
 i-
 tes
 za-
 dr.
 ik
 et,
 sel
 sz
 se
 A
 kk
 oda
 zám.
 er ur
 ÓT
 kértő.
 mér-
 nká-
 és
 érté-
 lett.
 nyá-
 bb
 ok
 biok
 assal és
 zattal a
 onó ko-
 minden
 a alkál-
 sfutók,
 remek-
 nynevel-
 tek.
 ző fize-
 mellett
 Bauer
 ktár.
 rut 61.
 4811

ORENSTEIN ÉS KOPPEL, BUDAPEST
KESKENYVÁGÁNYU VASUTAK GYÁRA

Szállít és bérbead

mezőgazdasági, erdei és iparvasutakat kézi, ló- és mozdony-üzemre

Iroda: Andrássy-ut 88. (Felsőerdősor sarok)
Gyár: Szt.-Lőrincz nyaralón (Bpest mellett)

Elvállal nyomjelzéseket. Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Jurány Károly W.
BUDAPEST, VI., Váci-körút 61.

tejgazdasági gépgyá- és tejgazdasági technikai iroda, berendez teljes tejgazdaságokat, kez és erőhajtásra.

A „Kronen Separator“

1901-ben 12 állami lefűző) versenyenél Budapesten valamennyi gép között legtekélyesebben föltűző t. Kapható 12 különböző nagyságban, óránként 10-2300 liternyi munkaképességgel.

Magyarországi vezérképviselőség és raktár:

DÉNES B. v BUDAPEST, v VI., Váci-körút 61.

Rud. Sack
WIEN, II., Nordbahnstrasse 36.

szállít
mélyen leszállított áron

UJ! Kézi vetőgépek UJ!

here, és fűmagvak roz, zab, árpa, kukorica stb. rőszére. Előnyei: megtakarítás, szabályos elvetés, igen nagy gyorsaság, Használható hegyen, árkokban, sarkokban.

Olcsó és tartós
Ára 50 korona darabonként utánvét mellett ad Wien, Vezér elárusító

Echinger és Fernau,
Wien, XV. Neubaugürtel 7 és 9. UJ!

Prospektusok kívánatra küldetnek. UJ!

Mezőgazdasági kiállítás Ried-ben 1901 legmagasabb kitüntetés aranyérem

eredeti amerikai Plano Mfg. Co., Chicago:

„Jones” fűkaszalógépeket, „Jones” kévekötőgépeket,
„Jones” marokrakológépeket, Kösörülógépeket aratógépekhez stb.

Viszenteladónak különös kedvezmény ár.

„JOBBA”-féle MAGYAR BLISTER.

A magyar blistert már eddig is számtalan ménes-tulajdonos és loártó az in bántalmánál évek óta sikerrel használta. Nevezetesen az in vastagodásánál, inoportinál, inüveltyűgátóknál, egyenlítő szalagok rándulása és vastagodásánál, továbbá csont ujkepletéknél, rossz helyen fekvő és sántaságok előtűző csontkinövésnél, heveny és idült daganatoknál, valamint kökényedések ellen is. Hasonló kedvező eredményvel alkalmazható ezen szer izületék rándulásánál, bokszületek laza összefüggésének esetében, nyulatem, csakpók, kaptá és gyűrűtem ellen, nekülönben a csákon előforduló tokszalagátóknál.

— Ára egy tégelynek 3 korona. —

Kapható egyedül a készítőnél CSELEY PÁL gyógyszerésznél, NAGYMAROSON 2. szám.

Számtalan elismerő nyilatkozat birtokában, csak a következőket sorolom fel: M. kir. közp. honvédelovassiskola parancsnokság, Báro Marschal Gyula őrnagy, iskola parancsnoktól, Domobrán Kokotovic h. huszár főhadnagytól, Gr. Degenfeld főhadn. tól.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

WEISER J. C.
gazdasági **NAGY-KANIZSÁN** gépgyára,
Ajánlja **EGYETEMES ACZÉLEKÉIT**
aczelgerendélyvel, 1-6 minőségű tömöraczel kormányokkal.

KÉTVASU ACZÉLEKÉIT. Az egyetemes aczel alkalmazható összes felszerelvényeit.

Boronait és egyéb talajmivelő eszközeit

HAZAI GYÁRTMÁNY!

*** A koseladás ***
a cittolibi hampshire törzsjuhászatan megkezdődött.
Herezeg SCHWARZENBERG uradalmi igazgatósága
Cittolibi bei Laun (Böhmen). 6991

KITÜNŐ sertés-hizlalószér.
PORKIN, 1/2 kgr. csomag 80 sertések 10 nari a lakarmányba keverve, nagy eredményt mutat fel; olc sertésnek, mely nem eszik jól; a hizlál 106 alatt adandó; a szerzetere nagyon előnyös; pestis, orbáncz és székrekedés ellen; izgatja a nyakmirigyeket, ezáltal nagyobb nyálkaképződést keletkezik s a jó emésztést elősegíti; nemesíti és puhítja a húst és az emésztés javítása által elősegíti nagy mérvben a husnak izletességét; elhárítja a tápanyagok elvesztését; gyors hatása által szászoroson külsőleg, finom hizlálás, állandó egészség, elnyerése állal 4 próbacsomag bérmentve 4 korona. **Porkin-Raktár:** Kerpel Vilmos gyógyszerésztára a „Fehér Sasok” Gyár: Wien IX., Bleichergasse 6. Budapest, V., Lipót-körút 28. Utazók Magyarországr részére felvétetnek.

Gazdasági szeszgyárak részére
alkalmas kitűnő használt

kazánok és gőzgépek

kaphatók
Beck és Gergely-nél
Budapest, V., Váci-út 12. sz.

Eladó földbirtok.

Mintegy **5000 kat. hold** terjedelmű, két vasuti állomással bíró

nemesi birtok eladó.

2 lakház, 6 vizimalom, vasgyár, nagy vasolvasztó, sok munkáslak, tisztalakással, nagy számú gazdasági épület, gyümölcsösök, halastó, bő vastartalmú vasbányák stb. A területből mintegy **4000 hold erdő, a többi szántó, legelő, kaszáló és gazdasági művelésre alkalmas terület.** Az erdőben szép vadállomány. A szántóföldekhez 2 külön tanya teljes állat- és gépfelszereléssel együtt tartozik. **Ára 800,000 korona.** Cím a kiadóhivatalban. 703

A m. kir. államvasutak
Budapesti jobbpárti üzletvezetősége
15911. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar kir. államvasutak India állomásán lévő pályavendéglő bérletére kötött szerződés 1902. évi október 31-én lejárva, ezen üzletnek 1902. évi novem. 1-től számított három évi időtartamra azaz 1905. évi október hó 31-ig leendő bérbeadása iránt ezennel nyíló ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az 1 koronás bélyeggel és következő felirattal: „Ajánlat a m. kir. államvasutak India állomásán lévő vendéglő üzletnek bérbevitelére, a 15911/902. számhoz” ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönböztetve a szükséges okmányokkal (erkölcsi bizonyítvány, vendéglői iparendély) felszerelt ajánlatok 1902. évi június hó 21-ének déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak jobbpárti üzletvezetősége titkári hivatalához (Budapest, Külső Kerepesi-út 8. házszám) posta útján térti vevény mellett nyújtandók be. Bónatpénz fejében 400 azaz négyszáz korona készpénzben, vagy állami letételre alkalmas papirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtő-pénztáránál 1902. évi június 20-ának déli 12 órájáig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tízenegy napnál nem régebbi árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíttatni.

Szóban lévő vendéglő bérletére vonatkozó feltételek alulírott üzletvezetőség forgalmi osztályában (Budapest Külső Kerepesi-út 8. házszám) I. emelet 33. ajtó (vagy a budapesti jobbpárti) keleti pályaudvar győri és szabadkai forgalmi főnökségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is feltételeztük, hogy a pályázók a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve kötelezőnek elfogadják.

A feltételekről eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vételni.

A magy. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül a felajánlott bérre, szabadon választhassanak.

Tájékoztatásul megjegyezzük, hogy a vendéglős lakásul szolgáló két szoba, konyha és mellékhelyiségeket, valamint az I-II. oszt. éttermet, bérlo saját költségén tartozik fűteni és világítani, a III-ad oszt. ét- és váróterem fűtése és világítása pedig fele részben a vasut intézet, fele részben pedig bérlo által fog eszközöltetni.

Budapest, 1902. május hó 1-én.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Haszonbéri hirdetmény.

Nagyméltóságú gróf KÁROLYI SÁNDOR úr
Csongrád megyei Királysági uradalmából az úgynevezett **Nagyujvárosi nagy major 789^{742/1100} hold,** továbbá **Nagyujvárosi kis major 413^{24/1100} hold I. oszt. szántófölddel** — mindkét major kellő és megfelelő épületekkel ellátva **f. évi október 1-től 10 ÉVI IDŐ-TARTAMRA HASZONBÉRBE KIADÓ.** Ugyancsak a fent jelzett időtől és időtartamra haszonbérbe kiadó kisebb-nagyobb parcellákban a **Csere-Szt.-László és Ujvárosi pusztákból 2181 hold I. oszt. szántóföld.** Ez ügyben felvilágosítást ad:

Péczely Béla uradalmi ispán, Kis-Királyság, u. p. Gádoros (Békés megye). 7047

Tenyészkan és Rambouillet kos eladás!

Elsőrendű tenyészetből származó 1 és 2 éves **TENYÉSZKAN** és 1, 2 és 3 éves eredeti **RAMBOUILLET KOS** van eladó. Érdeklődők forduljanak:

Schwarz Bertalan gazdaságához
UGRA, Biharmegye. 7039

Birtok bérbeadó.

Özv. nagykállói Kállay Kornélné farkasasói birtoka, mely áll **1003 hold** szántóföldből, — ebből 170 hold új erdőirtás, 470 hold erdő, legelő és kaszálóból — gazdasági épületekkel 1903. évi márczius hó 1-től újból

bérbe kiadó.

Értekezhetni lehet a tulajdonossal **Farkasasón, (Szatmárm.)** posta és vasuti állomás Erdőszáda. 7014

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapestben, IX., Ullői-ut 25. (Köztelek.)

68340/902 szám.

Magy. kir. államvasutak

HIRDETMÉNY.

Közvetlen összeköttetés Budapest és Abbazia között Fiumén át. F. évi május hó 1-től kezdve a Budapesti keleti pályaudvartól d. e. 8 órakor induló és Fiuméba este 8 órakor érkező, valamint a Fiuméből d. e. 8 óra 10 perccor induló és Budapesti keleti pályaudvarra este 9 óra 5 perccor érkező nappali gyorsvonathoz csatlakozólag Fiume és Abbazia között mindkét irányban egy-egy új hajójárat rendeltek be. A csatlakozó hajó Fiuméből este 8 óra 30 p-kor indul és Abbaziába este 9 óra 15 p-kor érkezik, Abbaziából pedig reggel 7 órakor indul és Fiuméba reggel 7 óra 45 p-kor érkezik.

Budapest, 1902. április haván.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

* Lóeladás. *

Méltóságos Gróf Almásy Dénes ur kétegyházi (Békés megye) féléver méneséből következő tenyészkanca és hibátlan, kitűnő használatu kocsis lovak jelöltettek ki eladására:

I darab szürke kanca, 9 éves, 158 cmt. magas, anyja: Dió-Gidrántól, apja: Majestosó.

I darab szürke kanca, 9 éves, 156 cmt. magas, anyja: Dió-Czigánylegénytől, apja: Majestosó.

I darab szürke kanca, 9 éves, 158 cmt. magas, anyja: Szemes-Czigánylegénytől, apja Majestosó.

I darab sárga kanca: 10 éves, 160 cmt. magas, anyja: Schagiától, apja: Dió.

I darab sötétpej koros kanca, 163 cmt. magas, anyja: Gidrántól, apja: Czigánylegény.

A kanczák „Primusz” angol telivér ménnel befedezve, csikóválasztás után, szeptember hóban adatnak át vevőnek.

Eladó még: **I darab pej herélt, 5 éves, 173 cmt. magas nyerges ló, anyja importált írlandi vadászló, apja „Montegibelló” féléver.**

Részletes felvilágosítással szolgál a **főintézőség.** Megkeresésre **Kétegyházi állomáson** fogatról gondoskodva lesz.

Megele Béla,
urad. főintéző.

7038

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

1902. évi szeptember 7—21. napjain POZSONYBAN

megtartandó

II. MEZŐGAZDASÁGI ORSZÁGOS KIÁLLITÁS

alkalmából

a m. kir. pénzügyministerium 842. és 17045. számú rendeletei alapján

SORSJÁTÉKOT

rendez,

a melynek huzása Pozsonyban, visszavonhatlanul
1902. évi szeptember hó 21-én tartatik meg.

1089 nyereménnyel 85.000 kor. értékben.

Főnyeremény 50.000 kor. értékben.

1 darab sorsjegy ára 50 fillér.

SORSJEGYEK KAPHATÓK: A kiállítási
sorsjegyirodában BUDAPESTEN, V., Nádor-
utca 16. sz. és minden sorsjegyelárusító helyen.

A kiállítás jelentősége megkívánja, hogy
minden magyar gazda vegyen
kiállítási sorsjegyet.

Legjobb és legolcsóbb aratógépek

a Magyar királyi államvasutak gépgyárában készült

Hazai gyártmány!

„Millennium” fűkaszaló-, marokrakó- és kévekető aratógépek

Hazai gyártmány!

Leírással és árajánlattal szívesen szolgál a

Magyar kir. államvasutak gépgyárának vezér-
ügynöksége Budapest, V., Váci-körút 32. szám

VADÁSZTERÜLET.

Budapesttől 2 órányira fekvő Duna-Haraszti uradalomhoz tartozó

800 hold vadászterület bérbe adandó.

A terület áll 120 hold Dunaág és nádashól és 680 hold mezei vadászathól. Ertekezhetni lehet:

Frankl Samu földbirtokosnál,
Duna-Haraszti, vasut indul Budapest—Vágóhidról.

* * HIRDETÉS. * *

A pozsonyi kiállítás alkalmával a kiállítók részéről felhajtandó állatok takarmányozásáról a kiállítás igazgatósága gondoskodik. Hogy így az összes

széna, abrak és egyéb takarmány-adagok, alom szalma szükséglet előre biztosítható legyen, felkéretnek a körzethez tartozó termelők és vállalkozók, hogy mielőbbi ajánlataikat terjesszék elő: Kiállítási Iroda, Budapest, Köztelek czimre.

A Kiállítás Igazgatósága.

A legnagyobb kitüntetés

melyben valaha kiállító részesült, a párisi világkiállítás alkalmával a chicagói „Deering” aratógépgyárnak és közreműködőinek jutott osztályrészeül, a meny-nyiben a francia kormány által adományozható legmagasabb kitüntetések közül a

• „Deering” aratógépgyár •

elnyerte a „Becsületrend” (Legion d'Honneur) tiszti rendjelét, ugyancsak a „Becsületrend” lovagrendjelét, a mezőgazdaság terén szerzett érdemek (Pour le mérite agricole) két tiszti rendjelét, a francia kormány külön elismerő díszoklevelét, ezenkívül a legnagyobb díjat a GRAND PRIX-t, hat aranyérmét, hat ezüstérmét és tizenegy bronzérmét.

A Deering gyár
k. z. képviselője

PROPPER SAMU

BUDAPEST, V.,
Váci-körút 52

ki állandóan nagy raktárt tart leszállított áruk mellett, „Deering”-féle FŰKASZALÓ-GÉPEK, MAROKRAKÓ ARATÓGÉPEK és KÉVEKŐTŐ ARATÓGÉPEK, valamint egészen vasból és acélból készült SZÉNA-GYŰJTŐGÉPEKBŐL.

• Árjegyzékek és elsőrendű bizonyítványok kívánatra készséggel küldetnek. •

Magy. kir. államvasutak
65280/902. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Az alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére a jövő 1903. évben, illetőleg 1905. év végeig a következő anyagokból felmerülő szükségletének szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet m. p.:

I. Kő- és földnemű anyagok, nevezetesen: Chamotte agyag, kályhabetékek, árnyékszék és pissoir csészék.

II. Olvasztó tégelyek.

a kiírás tárgyát képező egyes cikkek előtűntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintakul szolgálnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (A. III.) szakosztályánál Budapest, VI., Andrássy-út 73. sz. II. emelet 47. ajtó szám ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi június hó 24-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján odaküldendők és a boríték ezen külsővel látandó el:

„Ajánlat 65280/902. számhoz.”

Az ajánlott árak egy évi értékének 5%-kal felérő bántópenz készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi június hó 23-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak főpénztáránál letendő.

Bántópenznélküli, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1902. május havában.

Az igazgatóság.

KRAMER LIPÓT, Budapest, V., Akadémia-u. 10. sz.

TELEFFON: 38—11.

Sürgöny-czim:
„CERES” BUDAPEST.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlattal kívánságra díjtalanul, készséggel szolgálok.

A legjutányosabb árakon ajánl:

Szavatolt, megbízható jó minőségű arankamentes, államilag ólomzárótt LÓHERÉT és LUCZERNAT, eredeti quedinburgi legmagasabb csiraképeségű fajtiszta, a tenyésztő ólomzárójával ellátott TAKARMÁNYRÉPAMAGVAKAT, baltaczimet, biborherét, bükkönnyt, borsót, muharmagot, fűmagkeverékeket, olajnövényeket és mindennemű mezőgazdasági vetőmagvakat. TOVÁBBÁ: Oliva gépolajat, repceolajat, ásványkenőolajat, hengerolajat, lámpaolajat, petroléumot, kocsikenőcsöt, süritett gépkenőcsöt, olvasztott szinifagyút, kenőszappant, kékkövet, kénvirágot, raffiahancsot, saponáriát, creolint, carboléumot, fedéllakot, zsákok, ponyvát, műtrágyát és minden e szakba vágó cikket, a legjobb minőségben és legolcsóbb árszámítás mellett; nemkülönbön dísznövsirt és szalonnát legelőnyösebb napl áron, valamint szalonnáról lerázott sőt, marhahizlalás céljaira.

Uj fűkaszaló!
"DARLING"

Könnyű járásban, teljesítésében és tartósságban még megközelítőleg sem éretett el más gyártmányoktól. Vonóerősükséglet 25--50% -al csekélyebb mint másoknál.

Kettős működésű Szénaforgatók, Hollingsworth és Angló-amerikai Lógereblyék ismert legjobb kivitelben.

UMRATH és TÁRSA
 mezőgazdasági gépgyárosoknál.
 Budapest, V., Váci-körút 60.

Jutányosan eladó.
 Százados marhamérlegek 1500 klg. hordképességű erős vaskoriáttal 2 1/2 méter hosszú 1 1/2 m. széles

Szeker hidmérlegek
 4000 és 3000 kg. horderejtű százados, toló súlyyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek
 ócska marhamászákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ
 mérlegműszerész
BUDAPEST,
 VII., Dohány-utca 78.

Gőz- és cséplőgép-tu ajdonosoknak
 a n. m. magy. királyi kereskedelemügyi miniszter 1890. évi 871. számú rendelete alapján szükséges, teljesen felszerelt

mentőszekrényeket szállítok.

Kis mentő zekrényt 13 korcnáért,
Nagy mentőszekrényt 22 ko. onáért.

Az összeg előre beküldése, vagy utánvétele mellett portómentesen.

Szentmihályi Gyula
 gyógyszerész 6938
BALATON-BOGLÁRON.

Sertéseket
 legmagasabb napi áron értékesít

Bauer B. Gyula
 Budapest, VIII. Kerepesti-út 73.

Elsőrendű uradalom!
 3000 hold prima primissima szántóföld, 200 rét, 14 kert, 200 legelő, 480 b. erdő, urlak és gazdasági épületekkel, szép róma fekvésű, közel a vasúthoz és városhoz, családi viszonyok miatt előnyösen, és pedig a vételár után kimutatható biztos 4 1/2% tiszta jövedelem alapján eladó. — Van rajta egy nagyobb amort. bankteher. — Csak komoly direkt vevőknek közelebbi Österreicher Bernátnál Nagykanizsán. 6896. III.

Schember C. és fiai
 ca. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár,
 Budapest, Andrassy-út 15.
 Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeket, valamint gazdasági és ipari célokra szolgáló tízedes és százados raktári mérlegeket. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

ELADÓ
 elsőrendű

igás-ökör

gazdag választékban. Az anyag 5-6 és 7 éves. Megtekinthető: László Testvérek gazdaságában Nagy-Iklódon. Vasutállomás Kolozsvár-Deés között. 6522

Saját készítményű mindennemű gazdasági

ZSÁK

nyers és vízhatlan PONYVA, sodrott

SZŐLÖKÖTÖZŐ-fonál, jobb és olcsóbb, mint az eddig használt Raffia, a legolcsóbb gyári Aron kapható a

FISCHER-fele
 zsák- és ponyvaárúháznál
 Budapest, Nagykorona-u. 18.
 Minták kívánatra ingyen, bérmentve küldetnek.

Egy használt, de még jó karban levő 2 egysz. 4 lövegű járgány megvételre kerestetik. Cím: Wurm Ödön Szekesi-majom u. p. Szekes. 7980

Eladó birtok.
 100 holdas, Szabolcsmegyében vasút és köút mellett Rakamaz és Tokajhoz közel, 10 hold dohányengedéllyel, 3 hold szőlő, gyümölcsös és kerttel, — lakás, gazdasági épületekkel, előnyös üzleti feltételekkel. Liptay Jenő, Bashaalom, posta Királytelek. 6951

ELADO
 1897., 1898., 1899., 1900. évfolyam bekötetlen

"KÖZTELEK"
 jutányos áron.
 Cím: a kiadóhivatalban.

A magyar gazdasztek és erdőtisztítók országos egyesülete ajánlja a földbirtokos és bérlet uraknak állászköztetítő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való minden felvilágosítás és közvetítés teljesen díjmentes.

Mezőgazdaság és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdőszeti és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legelőszob díjtételekkel, meri nem nyereszkedésre alakult vállalat. Kívánatra alapszabály díjtételekkel és bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság: Budapest. Köztelek, Üllői-út 26. szám.

Tejgazdasági Zsebnaptár az 1902. évre.
 III. évfolyam.
 Szerkesztő és kiadja: **JESZENSZKY PÁL** OMGE. titkár.

A zsebnaptár tartalma: Napló rész. — Jegyzéknapló az állattartomány, takarmányozás, próbafejek, vaj- és sajtyerdek stb. bejegyzésére. — Állattenyésztési, takarmányozási adatok. — Tejkészítés, hűtőszelvények, tej- és vegyi összetétel, tejvizsgálati eljárások, tejhűtők, tejfermentálás, vaj- és sajtkészítés eljárások, tejgazdaságok mikénti berendezése. — Tejgazdaságra és állattartalomra vonatkozó összes törvények és rendeletek. — Tejgazdasági intézmények ismertetése. — Gümőkór elleni védekezés. — Vasút, posta stb. stb. Ára bérmentes küldéssel **3 korona 30 fillér.** Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen!

Posnansky és Strelitz
 Budapest, VI., Podmaniczky-u. 37.
 Gyár: Erzsébetfalva.
 Ajánlanak:

Aszfalt,
Fedőpapirlemez,
Kátrány,
Carbolineum,
Carbolsav,
Creolin-t stb.

6798
 legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Magy. kir. államvasutak üzemeltetőség Debreczen 12141. II. 1902. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A magyar királyi államvasutak Debreczen állomásán létesítendő új áuraktár, gyorsáruraktár, gyorsáruraktári irodaépület, nyílt rakodó és több kisebb magasépítmény építési munkáinak foganatosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdetünk, melyre a kellőleg kiállított és felbélyegzett ajánlatok legkésőbbben folyó évi június hó 5-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak debreczeni üzle. vezetőségének titkárságánál benyújtandók. Később érkező ajánlatokat nem fogunk figyelembe venni.

Az épületek tervei, a szerződési tervezet és a feltételek folyó hó 21-től kezdve a magyar királyi államvasutak debreczeni üzemeltetőségének pályafeltartási és építési osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati költségzámítás díj nélkül megszerezhetők.

Az ajánlatok borítékai a következő felirattal látandók el: „Ajánlat a Debreczen állomáson építendő raktárak stb. munkáira.”

Bánatpénz fejében legkésőbbben folyó évi június hó 4-én délelőtti 11 óráig 5000, azaz ötezer korona tenedő le készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a debreczeni üzemeltetőség gyűjtőpénztárában.

Az üzemeltetőség fenntartja magának az ajánlatok közt a szabad választási jogát.
 Debreczen, 1902. május hó 17.

Az üzemeltetőség.

Értékesítésre elfogad:
 Husneműket, fűtölt húst, vadakat, szárnyasokat — 616 és lelti állapotban, tojást, vajot, halat burgonyát, káposztát, zöldségfélét, gyümölcsöt stb.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
 BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
 Sürgönyczim: Aurora—Budapest.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
 BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
 Sürgönyczim: Aurora—Budapest.

KÜHNE E. MOSONBAN

mezőgazdasági gépgyára

A tavaszi idényre Schloer-féle Műtrágyaszórógépek kétsoros repatermeléshez csukorrépa, burgonya stb. megmunkálására. Amerikai kézikapáló (kor. 16.50), Osborne-féle „Columbia” kultivátor szénagereblyék. Osborne-féle hirtveves fűkaszaló és aratógépek. Járgányos készletek minden nagyságban. Elkészett vetések szóróvetőgépek. Ekék, boronák, hengerek. Hungaria- és Mosoni-Drill sorvetőgépek.

FŐRAKTÁR: Budapest, VI. ker., Váci-körút 57^a. sz.

Hirdetési ár 15 szögig 60 fillér, ezen felül minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A legkisebb hirdetési díj 60 fillér.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mesésgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vételnek fel e kedvezményes rovatban és árban.

Betöltendő s'ásokra vonatkozó hirdetéseket csakis a hirdető címének kitételével közlünk. **KIS HIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK.**

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Irnoki állás
betöltendő a Balaton Szent-Györgyi uradalomban. Bizonyítványmunkákkal felszerelt, folyamódványok a fizetési igények megjelölésével a fizetési igények megjelölésével a számtartó hivatalhoz intézendők Balaton Szent-Györgyre. A beküldendő okmányok vissza nem adandók. 7095

A gróf Esterházy-féle földmives iskolát június végén több, részben a katonasorozáson maradt növendék végzi, kiknek egy része feleséges is. Mindannyi egyszerű földmives, ki a gazdaság és szőlőművelés minden ágában járatos. Ezeket legénybe venni óhajdók forduljanak a bér megjelölése mellett az iskola igazgatóságához Csákvárra. 6916

Állandó készlet
350 drb Erdélyi magyartípusú gazdasági jármosóköpör és 150-200 drb magyar tinókból

Esztogár Tódor és Társainál Sz.-Ujvárt.
A legkisebb megrendelés-k is pontosan esz-közöltenek. 6788

Levélbeli megkeresések Alexa Miklóshoz Szamosújvárra címzendők.

A hírneves okányi tenyésztőből származó 16 darab két éves, 12 darab ötödleges éves tenyészkan eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Schwarz Lajos úr számtartórsága Okány, posta, vasút helyben. 7020

Yorkshire
Jegugyobb fajtaú tollver koca és kan, három hónapos beoltott malacok eladók 12 frjúval Maár Zoltánút, Alástánon. Ugyanott eladó egy Deering-képekőző és marokkő aratógép, legjobb karban. 7018

Alkalmi vétel.

Egy kényelmes főúri kastély megfelelő melléképületekkel, szép angol parkban, nagy gyümölcsös és zöldséges kerttel, kitérő 1600 hold ármentes szántófölddel, biztos jövedelmű bérházakkal, vízi malokkal meglehetősen széles, vasút és folyó mellett. 40000 forintért. Kézveletű kizárásával — eladó. Cím megadható „Sz. O. 7007.” jegy alatt a kiadóhivatalból. Utánnyomás nem díjaztatik. 7006

Ormányos bogarak
ellen a Veszeli-féle háromsoros permetező. Ciorbaryan és Rovarin permetezőkhöz íg. Ivanich Antal gépgyárában kaphatók Dombóváron. 6933

Birtok kerestetik
megyélre 500-1000 holdas, öszi-egri vagy vadna-ápráji föld közelében. Megkérve, hogy a birtok nagyobb része vagható szőlő legyen, mely idővel gazdaságilag is művelhetővé tehető. Előnyös, ha birtok jó urakkal, gazdasági épületekkel és instruktívóval van felszerelve, melynek melletti átvétele kívánatos. Részletes felvilágosítások e lap kiadóhivatalába „Borsodi” jelleg alatt intézendők. 7019

Keresek
1000-1200 hold szántó, megfelelő rét és legelőből álló birtok Veszprém, Zala, Somogy, Vas esedeg Pestmegyékben, épületekkel és lakással ellátva, jutányos bérösszeg s főleg jó feltételekkel, lehetőleg tulajdonosoktól felveve. Megkeresések „Margalit Jenő Veszprém” címre intézendők. 7022

Használt gőzcséplőkészletek
3, 4, 6 és 8 lövegfűk, teljesen kijavítva, jóállású és kedvező fizetési feltételek mellett eladók. Régi gőzcséplő készletek bocséroltatnak, Horváth és Heringer öszi, Budapest, VI., Podmaniczky u. 17. sz. 6326

Gyáramban teljesen kijavított
8 lövegfű Clayton & Shuttleworth-féle gőzcséplőgarnitúra és 2 darab 8 lövegfű Clayton & Shuttleworth-féle lokomobil

eladó.
Weiser J. C. gazdasági gépgyár Nagykanizsán.

Költető tojások.
Tyukok: Houdan, Sumatra, Minorca, (fekete), Hamburgi aranyperlyes, Kaliener (fehér) Plymouth R... gyöngygyütyűtől a 40 fillér, Peking kacsától a 60 fillér; Amerik. bronz óriási polykától a korona 1-20, Pommerni óriási libától a korona 1-60. Geflügelhof, Smritz, Mähren. 6694

Tökmag
a szürke indiai Mamuth és vörös Chinaf. kereszteséből származó óriási tök, kiválóan ektartó és bőtermősége rendkívül. Vetés ideje: április-május. Magzútságot kat. holdanként 2 kiló. Tarnai Bersten fűzőbirtokosnál Apostagon, Pestmegye, kilója 2 koronáért kapható. 6829

ELADUNK

kölesön adunk
új és egyszer használt vis-hadnan

TAKARÓ PONYVÁKAT,
mindegyik nagyágban, új és használt mindennemű **TERMENY**

ZSÁKOT
repceponyvákat a legjutányosabb árák, illetve kölcsönnyel mellett **KOHN és STEIN** zsák és ponyva gyári raktár BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Óriási megtakarítás!

78%-kal olcsóbb, mint a manillazsinag **85%-kal olcsóbb,** mint a zsupszalmakötél, és **97%-kal olcsóbb,** mint a gabonaszalmakötél, mit prospectusomban számításokkal bizonyított. Mintákkal és prospectussal készséggel szolgálok.

Mindennemű gazdasági kötélárúk, zsákok és ponyvák szintén a legjutányosabb árákon. **Csanádmegyében** Földiakti posta: 500 hold (1200 [3]-lével) kitérő buza talaj bérbeadó. Értelmezhetni öv. Eckhardt Öskárné úrnóval. Makón. 6986

Felsőbb

gazd. tanintézetét jó sikerrel végzett 1-2 évi gyakorlattal bíró **segédútsz** kerestetik július 1-15-ére való belépésre. Megkérve, hogy a magyar nyelvnek teljes bírása, a föld nyelvnek legalább szótár. Fizetés 1200 koronát lakás, fűtés, világítás. Sajátkezűleg magyar nyelven írt folyamódványok hitelesített bizonyítványmunkákkal, melyek czim és bélyeggel ellátott boríték mellékelése esetén visszaküldetnek „Uradalmi Tisztartórságnak Podmezei Pozsonyegyet” címzendők. 7041

ÁLLÁST KERESŐK.

Okleveles
gazdatiszt, erélyes, jó gazda 6 évi gyakorlattal, melyből 5 évet nagy arányú jó hírnevű uradalomban töltött, s egy évig 1000 holdat önállóan kezelte jelenleg felmondatlan állásban. — önálló gazdatiszt állást keres. — igényel szerények. — Czim a kiadóhivatalban. 7058

Földmives-
teigazdaság- és a kassai szesz-főzői tanfolyamot végzett, nőlen, román kath. egy évi gyakorlati bíró, beszélt és ír magyarul és németül. Jelenleg állásban van, de az állást bármikor elhagyhatja. Szíves megkeresést „Számvevő” címre intézendők. 7043

Számvevő.
nő, ír. kassai, kitérő bizonyítványokkal s előrendű referenciákkal, teljesen járatos a kétfős könyvvitelben, mérlegképes, melletti belépésre számvevői, vagy gazdasági ellenőri állást keres. Beszél és ír magyarul és németül. Jelenleg állásban van, de az állást bármikor elhagyhatja. Szíves megkeresést „Számvevő” címre intézendők. 7059

Oktoberi belépésre
gazdatiszt állást keres 27 éves nő, írtalra vallás felmondatlan állásban lévő 9 évi gyakorlati bíró egyén, jelen állásán 5 éve van alkalmazásban, járatos ügykísérő mint belső gazdaságnak teljes kezelésében. Szíves megkeresések „Erdély” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz kéretnek. 7037

Magyar-Óvári
gazdasági akadémiát végzett, hat évi gyakorlattal bíró 27 éves okleveles gazdatiszt önálló állást keres azonnali belépésre. A rendes gazdasági szakmákon kívül a cukorrépa- és dohánytermelés, tehénászt, hizlálás és irdai számvitel terén kiválóan járatos. Szíves megkeresések „27 éves gazdatiszt” czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6903

Könyvelő
szép írással, ki a gazdasági könyvvitelben teljesen járatos, kereskedelmileg képzett famanipulációhoz is ért, melletti belépésre szerény feltételek mellett állást keres. Szíves megkeresések „Könyvelő” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Tízéves
gyakorlattal bíró, földmives-iskolát végzett egyén, gazdaság minden ágában, dohánytermelés, tehénászt, irdai teendők, gazdasági könyvvitelben teljes jártassággal bír, azonnali belépésre állást keres. Dobránszky Héla, Oroszlámos, Torontálmegye. 7026

Kézeltőtszti.
ispáni állást keres július 15-31 belépésre földmivesiskolát végzett, 9 évi nagyobb gazdaságokban szerzett gyakorlattal bíró 30 éves, nő, ev. ref. vallású egyén. Járatos a gazdaság minden ágában. Szíves megkereséseket Hont-Püszegyarmatra kér. Magyarai Sándor. 7044

A komáromi m. kir. földmivesiskolát f. évi június hó végén több növendék végzi, kik a katonai kötelezettségnek is eleget tettek s részint mint alisztek kerültek ki. A gazdaság minden ágában jól kiképzett egyszerű földmivesek, gazdái vagy munkavezetők állást keresnek. Megkeresések a javadalmas megjelölésével az igazgatósághoz intézendők. 7028

A sárvári m. kir. teigazdasági szakiskola végzett hallgatói a f. é. június hó 1-től állást keresnek. Bővebb felvilágosítást nyújt a szakiskola igazgatósága, Sárvár, Pusztá-Lánczón. 7029

Gazdatiszti
állást óhajd elnyerni a magyar-óvári gazd. akadémiát végzett tíz évi gyakorlattal bíró izr. vallású, nőlen egyén. Czim a kiadóhivatalban. 7056

Ispán
ki gazdasági iskolát kitérően végzett és több évi gyakorlattal bíró, római kath. vallású nő, a kezelése alatt levő gazdaság bárbe adása végett állást változtatja, állást július hó elsején elfogadhatja. Czime a kiadóhivatalban. 7093

Gyakornoki
vagy hasonló állást óhajd nyerni kecskeméti földmives iskolát jó sikerrel végzett 21 éves ev. ref. vallású szerény igényű egyén. Czime „D. S.” jegy alatt a kiadóhivatalban. 6993

ÁLLATOK.

Eladó
juhállomány. Egy házilag jól kezelt nagybirtokon, teljes szövetkezést és tehénászt felállítását miatt, 874 drb különböző koru és ivaru, közep-finom gyapjút adó juhállomány és 100 drb idei bárány szaporulata, nyírás utáni átdással már most szabadkézbe eladó. Venni szándékozók forduljanak bővebb értesítés végett a kiadóhivatalban meg tudható címhez. 6931

Birka eladás.
Létszám apasítása miatt f. é. nyírás után, június hó folyamán — eladó 400 darab, 3-4 éves, igen szép ürű és 400 darab fiatal, igen jó gyapjas, benőtt anya birka. Birák külön, ürűk és anyák — sőt kisebb részletekben is eladók. Megtekinthetők s értekezhetni tulajdonosnál „Csobánczi uradalmi birtóknál Gyulakesziben, (Zalamegye.) 6956

Tenyész marha eladás. Időb Gróf Zichy Nep. János ur nagybirtok uradalomban szépen fejlett 1 drb bikés és 6 drb fűző — tisztá véré berni tehénésztől származó tenyész állatok — eladásra bocsajtatnak. Felvilágosítással sz uradalmi intézőség szolgálat. Posta Nagy-Hantos, — vasútállomás Sárosp. 7049

A csákerényi
juhászban eladó 18 drb 1 1/2 éves rambouillette tenyész kos teredeti Leitowitz tenyész kosok után). Bővebb értesítés az intézőségél nyerhető. 7048

Egy női
hátaslónak alkalmas 4/2 éves angol félyvér sárga homloka fehér behátású jába strinflis herék eladó. Értelmezhetni Szabó Ferenc gazdatiszttel Kador, posta Deés. 7054

Hízott sertéseket
saját számlára vásárol Augner Ede sertéskereskedő, Budapest, VIII., József-körút 20. szám. 7021

Tenyészjuh eladás.

A juhállomány leszállítása szempontjából az alább irt uradalomban ez idő szerint a következő merino electoral juhok jönnek eladásra és pedig:

70 drb öreg kos, 3000 drb öreg nőstény, 2000 drb öreg ürű, 25 drb toklyó kos, 600 drb toklyó nőstény, 400 drb toklyó ürű. Közelebbi felvilágosítást ad a győri püspöki uradalmak jószágkormányzósága Győrött. (Káptalan domb.) (6894)

Eredeti Rambouillet kosok

mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók
Gróf Herberstein Albert 8181 uradalmi igazgatóságánál Strleek, Morvaország.

Hanna vetőárpa
míg a készlet tart 100 kg-éig 19 koronáért kapható vasúti állomásalkotól.

Hizlalásra

való és mindenféle fajta jármos ókrókat valamint szép 1-3 éves vöröstarka növendék ókörborjakat 4382 bármely mennyiségben és szerződéses szállítás mellett eladásra ajánlanak

Récsey és Deutsch
szarvasmarha-kereskedők Zala - Szt. - Balázs. Nagy-Kanizsa mellett.

Berkchirei
tenyészállatok kaphatók Kovácsy Sándor gazdaságában Adámoson. A tenyészben soha semmiféle betegség nem volt az állatok edzetik és hizgelőhöz szokva vannak. 7011

Vöröstarka tinó üsző

legprimább, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hizlalmi való ókró eladására és későbbi szorzódásra legolcsóbb ártért vállalkoznak **WEILER és EISNER** Kís-Czell kereskedők.

Eladó birkanyáj.

A szegyházi bér gazdaság felosztása folytán Herberstein-féle strleeki kosok után évek óta nagy gondallal tenyésztett 3500 drból álló birkanyáj, mely 1200 drb anya és szaporulataiból áll, egészben vagy részben is eladó. A nyáj május hó 20-ig gyapjában, azontal nyíva bármikor megtekinthető. Átvétel aratás után telészet szerint történhetik. Kérdezőkérődek a szegyházi gazdaság intézőségéhez u. p. Hajdu-Dorog intézendők. 6875

Igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-3, (5) éves növendék ókör és üsző borjakat ugyasint legprimább lektól való és jármos ókrókat legjutányosabb árákon ajánlanak.

Klein és Spitzer
Kís-Czell kereskedők. Megrendelések egység szerint bármikor is elfogadhatnak.

Eladó kosok.
Bleyer Jenő gazdaságában tenyésztepasztás miatt eladó 10 darab félyvér 1 1/2 éves rambouillet kos — 120 darab szűz anya, 150 anyabirka, 10 darab 2 1/2 éves kos. 7040

VEGYESEK.

Torontálmegyében
Úrsi pusztá, Valkányi vasút állomástól 10 percz, Szegedről 3/4 óra, 600 katastrális hold, kitérő épületekkel, instruktívóval hosszabb időre bérbeadó. Értelmezhetni öv. Eckhardt Öskárné úrnóval Makón. 6985

Mac-Cormick
kéveköző-aratógép és egy Kühne-féle 12 soros „Jubiläum Drill” sorvetőgép eladó, mindkettő egész új. Értelmezhetni Irall Svetozárnál, Bar Baranyam.) 6809

elitz
u. 27.
Z,
n,
t stb.
mellett.
cczen
zen állomár,
r, gyorsárú,
ebb magas-
ára ezenne
lőleg kiállí-
a folyó évi
llamvasutak
nyújtandók.
gunk figyel-
vezet és a
gyar királyi
pályafen-
órák alatt
zöveg és az
zhetek.
n felírással
n építendő
ó évi június
zer korona
tekke alkal-
sőség gyűj-
nak az aján-
etvezetőség.
elfogad:
fűstölt
asárnya-
leölt állá-
at, vaját,
ldségfélé-
csőt stb.
ULT 1856.
mszórók.
épa, bur-
stb. meg-
orne-féle
edvenoz
hirneves
rgányos
cséplő-
tt vetések
kereses
tógépek.
57a sz.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasútiállomásnál szembe.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

KALMÁR VILMOS, BUDAPEST

VI., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviselője ajánl

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

"Martellin" dohánytrágyát,

Eredeti stassfurti kálisót és kainitot.

A műtrágyák beltartal-
maért szavatolok.
Pontos és lelkiismeretes
kiszolgálás.

TAKÁCS OZKÁR gépgyára

BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz. (Üllői-ut mellett).

RAKTÁRON TART:

kijavított gőzcséplőkészleteket, valamint az Első Magy. Gazd. Gépgyárban készült új gőzcséplőgarnitúrákat, továbbá mindennemű mezőgazdasági gépeket és eszközöket, u. m.: vetőgépeket, rostákat, ekéket, morzsolókat, szecslovakókat

Járgányos- és tisztító cséplőkészleteket.

Csereszlepek kötetnek. — Mérsékelt árak, kedvező fizetési feltételek.

A szegedi kenderfonógyár részvény-társaság Szegeden ajánl

aratógépekhez való kévekötefontalat,

manilla kenderből vagy magyar kenderből minden aratógépszerkezetnek megfelelő gombolyagban.

Ugyanott a legolcsóbb árban kaphatók

tiszta kenderfonalból készült kenderzsákok,

gőzekéhez való sodronykötelek,

gazdasági kötélárak mezőhegyesi kenderből.

6447

Pályázati hirdetmény.

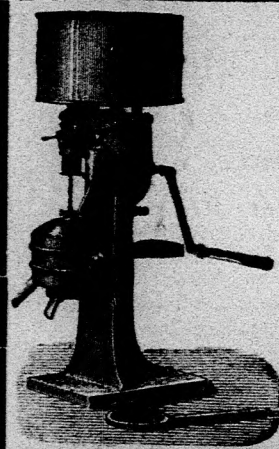
A magyar köztisztviselők 1902. évi szeptember hó 1-étől 1-2 évre terjedő időre szóló TEJSZÜKSÉGLETÜNK kiegészítésére ezennel pályázat nyitattik. Az évi szükséglet kiegészítéséhez mintegy

500-600 liter tej

szükségeltetik. A pályázatra vonatkozó ajánlatok június hó 8-ig nyújtandók be. A pályázat iránt közelebbről érdeklődők az igazgatóság által előírt feltételeket a szövetkezet irodájában (V., Báthory-utca 10. szám) megtekinthetik. Azon ajánlatok, amelyek oly gazdaságból érkeznek, amelyek Budapesthez közel, vagy pedig attól legföljebb 100-150 kilométernyi távolságban vannak, előnyben részesülnek. Kelt Budapesten, 1902. május 28-án.

A MAGY. KÖZTISZTVISELŐK FOGYASZT. SZÖVETKEZETE.

7052

„SIEGENA“ (Mélotte-rendszerű) szab.

TEJ-FÖLÖZŐGÉP.

Legkönnyebb hajtás!

Legtökéletesebb fölözés!

Legmagasabb munkabírás!

Teljes tejgazdasági berendezések.

FEHÉR MIKLÓS GÉPGYÁR R.-T.

BUDAPEST, V., KÜLSŐ VACZI-UT 80. SZÁM.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

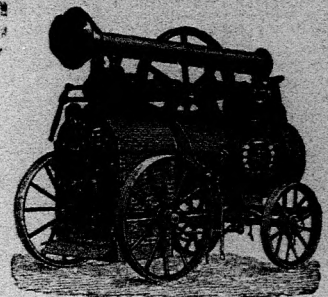
A Magy. kir. államvasutak gépgyára gazd. gépeinek eladása.

Használt és javított

lokomobilok és gőzcséplőgépek.

CSEREÜZLETEK.

Mindennemű gazdasági gépek.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.

BUDAPEST, (Külső-váczi-út) Csáklya-utca 23. sz.

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

SPECIÁL-GÉPGYÁR

Szeszgyárak berendezésére.

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. Átlakít meglévő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK.

3453